

Obuv pro moderní tance

BcA. Jitka Hůlková

Diplomová práce
2014

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Design obuvi

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Jitka Hůlková**
Osobní číslo: **K12393**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design - Design obuvi**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Obuv pro moderní tance**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Analýza tématu sportovní obuvi, rozbor situace na trhu, dokumentace různých možných řešení, vlastní závěr z nastudované problematiky. V počtu min. 15 normostran A4 textu + obrazové přílohy ve vazbě ve standardu UTB.

2. Praktická část:

Navrhněte řešení kolekce taneční obuvi, vycházejících z rozboru tématu, módních trendů a technologických možností. Předložte kolekci představující nové řešení tohoto typu obuvi. Řešení dokumentujte kresebnými návrhy v rozsahu min. 10 stran, písemnou zprávou o rozsahu min. 25 normostran a obrazové přílohy, doložte stříhové řešení i technický popis. Předložte vytištěný poster 100x70 cm, CD-ROM s diplomovou prací, posterem, prezentací a obrazovou přílohou dokumentující vaše řešení v min. počtu 10 kusů.

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK.

Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login

do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině a angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

VAŘEKA, Ivan a Renata VAŘEKOVÁ. Kineziologie nohy. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, 189 s. Monografie (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4424-323.

JOHNSON, Mike Ashby and Kara, [text written by Michael CZERWINSKI], Susannah FRANKEL, Tim BLANKS a Solve SUNDSB. Materials and design: the art and science of material selection in product design. 2nd ed. Amsterdam: Butterworth-Heinemann, 2010, vii, 217 p. ISBN 978-185-6174-978.

(ED)], [Team Aki Choklat) ...], [text written by Michael CZERWINSKI], Susannah FRANKEL, Tim BLANKS a Solve SUNDSB. Shoe Design: four centuries of fashion footwear. 1.Aufl. Köln: Daab, 2009, 217 p. ISBN 978-386-6540-507.

ROSSI, William A, Alexander MCQUEEN, Susannah FRANKEL, Tim BLANKS a Solve SUNDSB. The complete footwear dictionary: savage beauty. 2nd ed. Malabar, Fla.: Krieger Pub., 2000, vii, 217 p. ISBN 15-752-4114-5.

QUINN, Bradley. Fashion futures: the swatch book. London: Merrell, 2010. ISBN 978-185-8945-637.

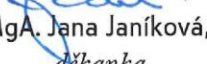
DAVIES, By Hywel, [text written by Michael CZERWINSKI], Susannah FRANKEL, Tim BLANKS a Solve SUNDSB. 100 new fashion designers: the art and science of material selection in product design. 2nd ed. London, U.K: Laurence King Pub, 2008, vii, 217 p. ISBN 978-185-6695-718.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Jana Buch**
Ateliér Design obuvi

Datum zadání diplomové práce: **30. října 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 21. ledna 2014

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

MgA. Jana Buch
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 30. 4. 2014

.....
Jméno, příjmení, podpis

VITKA HŮLLOVÁ

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na taneční scénu 21. století, její předcházející historický vývoj a především na taneční obuv, vyžadující kritéria tzv. „druhé kůže“, tedy maximální flexibilitu, zdravotní nezávadnost materiálu, komfort a přizpůsobivost noze. Důležitou složku práce utváří i poznání komplexu svalové, vazové a kostní konstrukce dolní končetiny, jejich společná funkce a především specifická při tanečním pohybu. Oblast bádání práce představuje nalezení dokonalé kombinace materiálu, stříhu a funkce obuvi pro neomezený pohyb tanečnicka.

Klíčová slova: absence podpatku, 360°, gymnastická obuv, měkkost, flexibilita, druhá kůže, ochrana chodidel, moderní tanec, zouk, tanec na tyči, současný tanec, jazz

ABSTRACT

Diploma Thesis is focused on the dance scene of the 21st Century, its previous historical development and especially on dance shoes, requiring criteria of so-called „second skin“, consequently maximum flexibility, material health, comfort and adaptability to leg. An important component of the work also forms understanding to a complex of muscle, ligament and bone structure of the lower limb, their common features and especially specificity in dance movement. Area of research work presents finding the perfect combination of material, cut and function of footwear for unrestricted movement of the dancer.

Keywords: absence of heel, 360°, gym footwear, soft, flexibility, second skin, foot protectors, Modern dance, Zouk, Pole dance, Contemporary dance, Jazz

Poděkování patří vedoucí mé diplomové práce paní MgA. Janě Buch za odborné vedení diplomové práce a směřovací konzultace během mého celého studia.

Dále firmě Nanospol s. r. o, a to především provoznímu řediteli panu Ing. Petru Nádvorníkovi za jeho ochotu ke spolupráci a poskytnutí Hi-Tech materiálů.

Děkuji rodině a přátelům za veškerou podporu a motivaci a také tanečnickům za nafocení mé kolekce a za jejich přínosné informace a testování obuvi ze strany uživatele.

„Není to pohyb, co dělá tanec krásným. Je to emoce, kterou vyjadřujeme tancem a necháváme se vést vlastním srdcem!“ (autor neznámý)

„Great dancers are not great because of their technique, they are great because of their passion.“ Martha Graham

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Zlíně dne

.....

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 TANCE 21. STOLETÍ.....	11
1.1 HISTORICKÉ ZAŘAZENÍ A SOUVISLOSTI.....	11
1.1.1 Balet	11
1.1.2 Moderní tanec.....	12
1.1.3 Contemporary dance	16
1.1.4 Postmoderna.....	18
1.1.5 Tance latinsko-amerického a afroamerického původu.....	19
1.2 VÝBĚR TANCŮ A ŽÁNROVÉ ROZLIŠENÍ.....	20
1.2.1 Jazz dance.....	20
1.2.2 Zouk.....	24
1.2.3 Pole dance – Tanec na tyči.....	27
1.2.4 Acro dance – akrobaticko-gymnastický tanec	31
2 FUNKCE CHODIDEL PŘI TANEČNÍM POHYBU	34
2.1 SKLADBA TĚLA, DOLNÍCH KONČETIN A NOHY	34
2.1.1 Anatomie nohy a její funkce	36
2.2 FUNKCE POHYBOVÉHO ÚSTROJÍ	38
2.3 KINEZIOLOGIE – KLID A POHYB TĚLA A NOHY	39
2.3.1 Segmenty a těžiště těla.....	40
2.4 POŠKOZENÍ A ÚRAZY POHYBOVÉHO ÚSTROJÍ	42
2.5 ODLIŠENÍ TANEČNÍHO POHYBU OD BĚŽNÉHO	44
3 MAPOVÁNÍ TRHU S TANEČNÍ OBUVÍ.....	47
3.1 BLOCH.....	47
3.2 CAPEZIO	49
3.3 SANSHA	50
4 ANALÝZA A ZÁVĚR Z NASTUDOVANÉ PROBLEMATIKY TANEČNÍHO POHYBU A OBUVI.....	52
4.1 SKUPINA TANCŮ - MODERNA, JAZZ A CONTEMPORARY	52
4.2 SKUPINA TANCŮ – POLE DANCE A ACRO DANCE.....	53
4.3 SKUPINA TANCŮ – ZOUK, JAZZ, ACRO DANCE	53
4.4 DOPLNĚNÍ ANALÝZY INFORMACEMI O SPORTOVNÍ OBUVI SE SPOLEČNÝMI PRVKY	54
4.5 SHRNUTÍ A ZDŮVODNĚNÍ PROVÁDĚNÉ ANALÝZY	54
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	56

5	INSPIRAČNÍ SMĚRY	57
5.2	BAREVNOST A VZORY.....	64
5.3	TVAR, FUNKCE A MATERIÁL	64
6	VÝBĚR MATERIÁLŮ	67
6.1	NANOSPOL S.R.O.	67
6.1.1	Poskytnuté NanoBodix® AdvantAge materiály na podšívky.....	67
6.1.2	Vlastnosti a testování poskytnutých materiálů.....	68
6.2	DALŠÍ POUŽITÉ MATERIÁLY	69
6.2.1	Vrchové textilní materiály	69
6.2.2	Vrchové usňové materiály	69
6.2.3	Využití neoprénu na stélky	70
6.2.4	Spodkové materiály.....	70
7	OBLAST BĀDÁNĀ A NAVRŽENĀ ŘEŠENĀ	71
7.1	TVAR KOPYTA.....	71
7.2	OPATKY A PODPATKY	72
7.3	STŘIHY A MATERIÁL.....	73
7.4	PODEŠVE.....	74
7.5	PROBLEMATIKA VÝROBNĀHO PROCESU	74
8	DESIGN A REALIZACE MODELŮ	75
8.1	NĀVRHY	75
8.2	LOGO.....	76
8.3	TECHNOLOGICKĚ NĀKRESY A TECHNOLOGICKÝ POPIS MODELŮ A VÝROBY	76
8.3.1	Dodatek k postupu práce	79
	ZĀVĚR	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	81
	SEZNAM OBRĀZKŮ	84
	SEZNAM PŘĀLOH	86

ÚVOD

Výraznou obsahovou linií této práce utváří současný tanec, do něj spadající množství druhů tanců a především rozmanitost tanečního pohybu mi byla hlavní zdrojem inspirace pro mou diplomovou práci.

V teoretické části bych ráda zmapovala okruh současného tance, jeho vznik a vývoj, dále jeho rozmanitost ve stylech a jejich kulturních kořenech. Poté učiním výběr několika stylů, na které se zaměřím, rozdělím do skupin se společnými pohybovými prvky a navrhnu odpovídající design obuvi. V návaznosti na vybrané tance popíšu a vysvětlím specifika pohybového rozsahu, aplikuji poznatky na design taneční obuvi, který by měl zajišťovat nejen estetickou stránku, ale především komfort chodidel a neomezenost pohybu pro každý vybraný tanec z okruhu. Důraz bude kladen na pochopení tanečního pohybu, flexi nohou a jejich kineziologii, fyziologii a anatomickou stavbu

Praktická část bude zaměřena na návrhy designu pro kolekci taneční obuvi, doplněnou kolekcí oděvů, dokreslující, pro jaký tanec byla obuv určena. Dále popíšu proces zpracování návrhů a vytvoření modelů obuvi.

Za cíl diplomové práce si vytyčuji vytvořit originální design pěti párů taneční obuvi, využitelných v praxi při současných stylech tanců, navrhnout k nim oděv a ucelit kolekci obalem. Kompletní produkt, jenž by byl žádoucím artiklem na trhu.

Když jsem začala tančit, jako bych objevila sama sebe. Touto prací bych chtěla vyjádřit vlastní nadšení pro veškerý taneční pohyb. Vytvořená kolekce obuvi je výsledkem hledání vyvážené kombinace designu – vizuální a funkční stránky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TANCE 21. STOLETÍ

Pro svou práci jsem zvolila název „Obuv pro moderní tance“, ačkoliv termín *moderní tanec* označuje taneční dění spojené s uměleckou modernou první poloviny 20. století, či taneční techniky moderny; pojmem *moderní*, v názvu mé diplomové práce, jsem chtěla vyjádřit tance v kontextu aktuálnosti taneční scény.

Z velkého množství tanečních stylů 21. století jsem vybrala následující: zouk, pole dance, jazz dance a acro dance, zahrnující i contemporary a modern dance. Zařazení těchto tanců obsahuje původ, od něj se odvíjející druh lokomoce¹ a pohybový rozsah, scéna neboli místo provozování, náčiní, které je u tance zapotřebí, ale i styl oblékání a obuvi, jenž druh tance vyžaduje. Začnu rozčleněním tanců do žánrů v historických souvislostech, dále popísem rozsahu pohybového rejstříku a postupně dojdou až ke specifikaci obuvi, kterou daný tanec potřebuje a za jakých podmínek.

1.1 Historické zařazení a souvislosti

V mé práci není prostor pro historii tance od jeho počátků. Tanečním vývojem se zabývá má bakalářská práce, která mapuje mimo jiné i původ tance jako takového, ale i jeho vyústění ve společenský tanec a příliv tanců latinskoamerických do Evropy, ke kterým se částečně ještě vrátím v této kapitole ve spojitosti s tanci (viz. 1.1.5). Zde volím důležité mezníky ve vývoji, které se tematicky pojí k tancům, pro něž navrhuji mou kolekci obuvi.

1.1.1 Balet

Vrátím-li se k počátkům tance, který vedl k nesmírné rozmanitosti stylů takových, jakých známe v dnešní době, první opěrný bod nacházím v *klasickém tanci*. Zrodil se v renesanci pod názvem *dvorní tanec* nebo také jako *před-klasický tanec*, tedy v 15. – 16. století a jeho vývojová stádia označovaná v průběhu staletí jako *balet* v 17. – 18. století, *romantický balet* na přelomu 18. a 19. století, *klasický*, *akademický* anebo také *imperiální balet* v 2. polo-

¹ schopnost pohybu, pohyb v prostoru pomocí svalové činnosti; Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/lokomoce>

vině 19. století a od 20. století do dnešní doby nazýván jako *moderní, neoklasický* anebo *současný balet*, představuje základnu pro veškerou taneční scénu v Evropě.²

Na počátku 20. století se objevuje čistý – absolutní tanec, kladoucí důraz na samostatný pohybový projev tanečníků a využívané principy staví do opozice vůči klasickým baletním choreografiím.³ Balet, vyjadřující pouze dramatický příběh dle předkládaného ideálu je konfrontován se scénickým výrazovým tancem, který představuje spojení pohybu, hudby, výpravy a kostýmů, díky Jeanu Georgeovi Noverrovi⁴. Balet se začíná řídit zákony dramatu a tragédií. Noverre a jeho pokračovatelé dali základ nové baletní technice, na níž navázaly všechny světové taneční školy.

1.1.2 Moderní tanec

V historické posloupnosti je dalším významným mezníkem vývoje *moderní tanec* (*Modern Dance*).⁵ Datuje se do doby konce 19. století až po polovinu 20. století. Za jeho rodiště se považuje souběžně USA a Německo, vyznačující se anti-akademismem, a ačkoliv se vyvíjí koncertní taneční formou, nemá žádné přímé kořeny v jakémkoliv baletním souboru, školách nebo umělcích. Moderní tanec se objevuje a vyvíjí samostatně.⁶

² Ballet history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: www.contemporary-dance.org/ballet-history.html

³ NAVRÁTILOVÁ, Eva. SOUČASNÝ TANEC V ČESKÉ REPUBLICE Z POHLEDU KULTURNÍHO MANAGEMENTU. Brno, 2009. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/104352/ff_m/. Magisterská diplomová práce. Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Management v kultuře. Vedoucí práce Mgr. Jana Horáková, Ph.D. (s.23)

⁴ Jean Georges Noverre, významný taneční reformátor 18. Století; NAVRÁTILOVÁ, Eva. SOUČASNÝ TANEC V ČESKÉ REPUBLICE Z POHLEDU KULTURNÍHO MANAGEMENTU. Brno, 2009. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/104352/ff_m/. Magisterská diplomová práce. Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Management v kultuře. Vedoucí práce Mgr. Jana Horáková, Ph.D. (s.7)

⁵ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

⁶ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

„V kontextu umělecké moderny můžeme rozlišit pojmy **výrazový tanec** (nové styly, nezávislé na tradici klasického tance a baletu) a **moderní balet** (rozvíjející v duchu moderny tradici evropského divadelního tance.) V anglickém znění *modern dance* označuje obvykle styly americké moderny první poloviny 20. století.“⁷

Moderní tanec odráží styl, který není omezen klasickým baletem, odstraňuje jeho rutinní strukturu a soustředí se na volnou interpretaci vnitřních emocí.⁸ Při pohledu zpět se jednalo vlastně o taneční reformu vůči do té doby klasickým vystoupením, kostýmům a obutí. Tento reformní tanec se obrací proti zavedeným postupům, tanečníci vytvářejí uvolněný trend, tančí naboso a v netradičních kostýmech.⁹

Důležitou postavou moderního tance je François Delsarte (1811 – 1871, Francie), který učil teorii o vztahu mezi lidským pohybem a pocity, že každá emoce nebo mentální obraz odpovídá gestické expresivitě. Tato myšlenka se stala jedním z hlavních ideologických prvků moderního tance v jeho počátcích. „*Cítění a jeho intenzita jsou příčinou pohybu a jeho kvality*“¹⁰. Delsarterův student Steele MacKay rozšířil jeho teorii do USA a ovlivnil tak další tanečnický jako Ruth Saint Denis, Ted Shawn and Isadora Duncan.¹¹

⁷ NÁVRATOVÁ, Jana a Roman VAŠEK. Tanec v České republice: definice, historie, financování, legislativa, sociální problematika, školství, reflexe oboru. Praha: Institut umění, Divadelní ústav, c2010, 239 p. ISBN 978-807-0082-416. (s. 24)

⁸ Difference Between Modern and Contemporary Dance. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.differencebetween.com/difference-between-modern-and-vs-contemporary-dance/>

⁹ Difference Between Modern and Contemporary Dance. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.differencebetween.com/difference-between-modern-and-vs-contemporary-dance/>

¹⁰ „*feelings and their intensity are the cause of movement and its quality*“ Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

¹¹ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

Compagnie des Denishawn Dancers. Danseur et chorégraphe, Ted Shawn est exposé au mouvement del'artiste dès 1914.
Crédits : Jacobs's Pillow Dance

Obr. č. 1 Dobová fotografie taneční choreografie Teda Shawna z roku 1914¹²

Neméně podstatnou osobností při vývoji moderního tance je Émile Jaques-Dalcroze (1865 – 1950, Rakousko - Švýcarsko).¹³ Díky svému povolání pianisty a dirigenta vnáší do moderního tance nový přístup k pohybu nazývaný rytmika neboli harmonický pohyb těla. Vytvořil originální vzdělávací metodu prostřednictvím pohybu, jehož základním principem k dosažení správného provedení je dýchání. Právě díky dýchání dochází k relaxaci, odbloko-

¹² Dostupné z: <http://www.acfas.ca/publications/decouvrir/2012/04/francois-delsarte-maitre-mouvement-expressif>

¹³ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

vání a představuje základní rytmický pohyb. Metodu chtěl původně aplikovat na muzikanty, ale rozšířila se mezi tanečníky v Evropě, ale i ve spojených státech.¹⁴

Rudolph Laban (1879 – 1958, Maďarsko – Spojené království), figuruje v moderním tanci jako nejproduktivnější zakladatel její ideologie a konceptuálního základu; zároveň jako choreograf, tanečník a učitel jej rozšířil po celém světě.¹⁵ Také vynalezl *labanotaci*, do té doby nejkompletnější a nejefektivnější systém pro analýzu a zapsání pohybu.¹⁶ Zároveň byl přesvědčen, že lidský pohyb je sídlem života, a to vyjadřuje společenský stav bytí, tedy že prostřednictvím správného pohybového vzdělávání lze napravit společnost. Mezi další šířitele/šířitelky patří Mary Wigman (1886 – 1973 Německo), Loie Fuller (1862 – 1928, Spojené státy americké, Doris Humphrey (1895 – 1958, USA), Jose Limon (José Arcadio Limón, 1908 - 1972, Mexico – USA.), Alwin Nikolaïs (1910 – 1993, USA).¹⁷

Isadora Duncan (1878 – 1927, USA – Francie) se do historie moderního tance zapsala jeho označením jako symbolickou postavou svobody, ale i svým odmítavým postojem následovat akademické taneční vzdělání, a protože měla kuráž zlomit taneční tradice a společenské kodexy svými výroky.¹⁸ Hlavním rysem její tvůrčí metody bylo použití klasické hudby jako zdroj inspirace, kterou promítá do tance jejími emocemi. Osvobozuje tanec od konvencí a nese představu o tanci jako projevu božskosti uvnitř každé bytosti.¹⁹

¹⁴ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

¹⁵ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

¹⁶ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

¹⁷ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

¹⁸ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

¹⁹ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

Podobně jako Isadora, i Martha Graham (1894 – 1991, USA) se stává z historického hlediska moderního tance nezapomenutelnou, nejslavnějším studentem Denishawnské školy.²⁰ Vyvinula svou vlastní tréninkovou techniku, jež dosáhla celosvětového úspěchu, využívána až do současnosti. Hlavními body techniky je soustředění na centrum těla, koordinace mezi dýcháním a pohybem, vnímání povrchu podlahy, střídání mezi dvěma pohybovými záměry – smrštění a uvolnění.²¹ Vytvořila originální choreografický slovník zaměřený na pohyb pánve, kterou privilegovala jako zónu vyjádření ženského libida. Proto je její škola určena výhradně pro ženy až do roku 1938. Proklamuje také ideu, že taneční nadání lze dědit rodovou pamětí.²²

Alvin Ailey (1931 – 1989, USA) zaujal vážené místo v historii moderního tance jako choreograf „*black modern dance*“²³. Za jeho mistrovské dílo je považována choreografie s názvem *Relevations* z roku 1960, kde propojil lyrčnost, etnickou hudbu (negro-spirituální), techniku Grahamové a duchovní a revoluční atmosféru. Navždy mu bude připisováno, že byl prvním, jenž otevřel cestu multietnickým tancům skrze svou školu.²⁴

1.1.3 Contemporary dance

Od druhé poloviny 20. století až do současnosti se vyvíjel pokračovatel tance moderního, *současný tanec*, ve světě označován jako *Contemporary dance*. Název by měl být chápán spíše jako chronologické zařazení do historie. Do tohoto tanečního směru lze zařadit mnoho odlišných choreografických postupů, čerpající a navazující na taneční rámec a tech-

²⁰ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

²¹ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

²² Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

²³ Černošský moderní tanec ; Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

²⁴ Modern dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>

nické znalosti moderního i klasického tance, ale zároveň je v mnoha ohledech popírá. V podstatě vzniká souběžně s jeho předchůdci jako odezva, protipól ke stávajícím stylům, a protože je ve vývoji do dnešní doby, jeho podoby se neustále mění a nelze jej ohraničit.

Mezi nejvýznamnější postavy tohoto tanečního žánru patří Merce Cunningham (1919 – 2009, USA), slavný student Marthy Graham.²⁵ Choreografie tvoří společně s Johnem Cagem na jeho hudbu a inovuje v téměř všech možných perspektivách současného tance. Je považovaný z historického hlediska Contemporary dance za prvního choreografa, jenž proklamuje svůj revoluční přístup vůči zavedeným koncepcím moderního tance a vyvíjí nezávislý postoj k umělecké tvorbě.²⁶ Jeho jméno se spojuje s oddělením vývoje současného tance na dobu „před Cunninghamem“ a „po Cunninghamovi“, protože jeho práce časově vymezuje novou éru tance, kdy se současný tanec zapisuje hodnotově rovným k jiným druhům umění.²⁷

Z jeho inovací v tanci lze jmenovat tu, kde sekvence tance nemají stabilní strukturu nebo obsah a jsou tančeny bez logické konstrukce, což dalo podnět k vzniku pozdějších „happeningů“.²⁸ Co se ale samotného tanečního pohybu týče, jeho myšlenkou v technicko-interpretativní perspektivě byla schopnost tančit s velkou rychlostí, kdy se záhy změní rytmus a směr nepředvídatelným způsobem. Po něm přichází *postmoderní tanec*, který se utváří sociálním kontextem v 60. letech v USA, kde se hledají historické pravdy a ideologické principy, které jsou určovány na poli sociálním, politickém a uměleckém a

²⁵ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

²⁶ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

²⁷ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

²⁸ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

společnost zahajuje proces plurality a relativismu vědění a subjektivismu vnímání.²⁹ Tedy i v tanci se odráží tendence experimentovat a radikalismus. Vlivy mezi školami mistrů a tanečními styly jsou méně přímé, zato členitější.³⁰

Obr. č. 2 Ukázka Contemporary dance³¹

1.1.4 Postmoderna

V počátcích *moderního i současného tance* se *balet* objevuje jako model k zamítnutí nebo jako cizí pole, v druhé polovině 20. století je klasický tanec spatřován do jisté míry

²⁹ ²⁹ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

³⁰ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

³¹ Dostupné z: <http://mms.businesswire.com/media/20130803005011/en/378059/5/Moses3>

s nimi ve vzájemném působení.³² S hlediska baletu současný tanec znamená obrovskou kreativní a experimentální záležitost, a stejně tak i možnost k technickým alternativám. Šíření postmoderních myšlenek spouští zase sérii představení klasických baletů jako je Giselle, Labutí jezero a další.³³

1.1.5 Tance latinsko-amerického a afroamerického původu

Ve 20. století se do Evropy dostávají tance latinskoamerického a afroamerického původu ze Severní a Jižní Ameriky, zahrnující i tance karibské.³⁴ Jsou odrazem jiné kultury, jiných společenských poměrů, plné emocí a živočišnosti, což je diametrálně odlišovalo a přesto činilo atraktivními a žádanými. Latinskoamerické tance vychází z kultovní hudby a tanců černochoů z Afriky, jenž byli od 16. století obchodním artiklem; odsouzeni k otrocké práci v Americe. Afroamerické tance se vyvíjely v každodenním životě černošské komunity, a tím se zásadně liší od tanců z tanečních škol či studií. Navzdory vytržení z mnoha sociálních zázemí z několika regionů Afriky, jejich kulturní rozmanitosti, včetně hudebního a tanečního cítění, se se vši pravděpodobností naučili tančit spolu a nalinkovali tak „gramatiku kultury“. Afroamerické tance dali podnět ke vzniku mnoha tanců provozovaných a vyvíjených do dnešní doby. Ustalováním pro konvenční evropskou společnost byly africké formy přetvořeny do podoby společenských tanců.³⁵

Čím se tak odlišovali od evropských tanců? Především díky sníženému těžišti, asymetrickým, úhlovým pozicím těla, mnohonásobného rytmu či polyrytmu³⁶ těla, typickému

³² ³² Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

³³ Contemporary dance history. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>

³⁴ Ballroom, Boogie, Shimmy Sham, Shake: A Social and Popular Dance Reader. Julie Malnig. Edition: illustrated. University of Illinois Press. 2009. ISBN 9780252075650. (s. 55)

³⁵ Ballroom, Boogie, Shimmy Sham, Shake: A Social and Popular Dance Reader. Julie Malnig. Edition: illustrated. University of Illinois Press. 2009. ISBN 9780252075650. (s. 58)

³⁶ současný výskyt ostře kontrastních rytmů v těle tanečníka při tanci

ohnutí v pase a bocích (pravděpodobně pozůstatek nošení těžkých břemen). Hluboko zakořeněný cit pro rytmus se stal součástí každodenního života jako rodný jazyk a odkazem jejich historie předávaný prostřednictvím tance dalším generacím. Hudba a tanec jsou v afroamerické kultuře velice silně propojeny.

Divadla se stala veřejnými scénami pro zpopularizování afro-amerických tanců. Tance daly základ mnoha druhům tanečních stylů jako je například *step* z 19. století, *swing*, *charleston*, *lindy hop*, *jitterbug* z let 30. a 40.ých 20. st., *popping*, *locking* ze 70. let, *Breakdancing* z let 80/90.ých nebo *Harlem shake* a *Krumping* z přelomu 20. a 21. století.³⁷ To je pouhý skromný výčet bohatého seznamu, který zahrnuje i mnoho hudebních stylů.

1.2 Výběr tanců a žánrové rozlišení

Ačkoliv obuv, kterou navrhuji je charakteristická svými specifiky, právě díky vlastnostem „druhé kůže“ by měla být využitelná pro širokou škálu tanců. Jedná se totiž o obuv tréninkovou, pomocnou, a proto ji bude moct upotřebit téměř každý tanečník.

Abych ale mohla prezentovat její využití a výhody, vybrala jsem tance, vycházející historicky a technikou z výčtu tanců v předchozí kapitole a při nichž tanečníci nosí tento druh obuvi běžně při každodenním tréninku. Zde bych ráda prezentovala několik navzájem se odlišujících stylů ze současné taneční scény.

1.2.1 Jazz dance

Jazz dance označuje široké spektrum tanečních stylů. Poprvé byl termín *jazz* aplikován na styl hudby a tance v průběhu první světové války.³⁸ Z počátku (před rokem 1950) se tento název používal pro původní afroamerické lidové tance, právě kvůli importu Afričanů na otrokářských lodích do Ameriky, později (po r. 1950) vznikl spolu s kořeny karibských

³⁷ Jazz. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jazz>

³⁸ Craine, Debra, and Judith Mackrell. Oxford Dictionary of Dance. 2nd Ed. New York: Oxford University Press, 2010. Print. p 238 (s. 45)

tradičních tanců *moderní jazz dance*. Každý jazzový styl vychází buď z kořenů jedné, nebo druhé kultury.³⁹

V hudebním kontextu „*německý filozof a kulturní teoretik Theodor W. Adorno ve své esaji O jazzu z roku 1936 popisuje vznik jazzu jak neurotickou reakci na rasový útlak, ale jeho další vývoj, spojený s prorůstáním bělošských a černošských principů a přizpůsobování trhu, kritizuje za postupnou redukci prvotního revolučního potenciálu.*“⁴⁰

Jazz prošel řadou změn od lidové formy až po tanec divadelní scény, která požadovala profesionální tanečníky. Proto řada choreografů moderny a baletu začala experimentovat s jazzovým tanečním stylem k jeho přetvoření pro veřejnost.⁴¹

Jak jsem naznačila výše, jazz dance měl dvě vývojové varianty – tradiční a moderní. V té tradiční se jazz dance často spojuje se stepem, který se tančil na jazzovou hudbu a dominoval devatenáctému století. Začal se ale prohlubovat rozdíl mezi společenským tancem a tancem pro vystupování. S vývojem jazzové hudby termín jazz dance zahrnoval i Cakewalk, Charleston a swingové tance.⁴² V moderní fázi jazz dance, ovlivněn karibskými a jinými latinskoamerickými tanci, pod vedením tanečnice a antropoložky Katherine Dunham, se začal proměňovat v uhlazenější divadelní formu, v tanec pro zábavní průmysl a definitivně se oddělil od stepu.⁴³ Moderní jazz dance v souběžnosti s populární hudbou vyústil v základní součást všech muzikálů, a to i díky Bobovi Fosseovi, který se autorsky

³⁹ FORDHAM, John, Sonny ROLLINS a Jiří STIVÍN. Jazz. Překlad Petr Dorůžka, Markéta Cukrová. V Praze: Sloart, 1996, 216 s. ISBN 80-858-7199-8.

⁴⁰ VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vydání (nový dotisk 2012). 440 pages. ISBN 80-903-9735-2.

⁴¹ Boross, Bob. “All That’s Jazz.” Dance Magazine. Aug. 1999: 54. Web.

⁴² Boross, Bob. “All That’s Jazz.” Dance Magazine. Aug. 1999: 54. Web.

⁴³ Hayes, Hannah. “Educators Make a Case for Keeping the History Alive in the Studio.” Dance Teacher. Sep. 2009: 58. Web.

podílel na broadwayských představeních jako Chicago, Cabaret, Damn Yankees a The Pajama Game.⁴⁴

Obr. č. 3 Jazzové tance⁴⁵

Charakteristiku jazzových tanců utváří synkopický rytmus⁴⁶, izolace pohybu⁴⁷, střídání napětí a spontánního uvolnění celého těla a improvizace. Spektrum jazzového pohybu

⁴⁴ Hayes, Hannah. "Educators Make a Case for Keeping the History Alive in the Studio." *Dance Teacher*. Sep. 2009: 58. Web.

⁴⁵ Dostupné z: http://www.ranchomiragehighschool.org/uploads/1/3/7/6/13760749/2338553_orig

⁴⁶ Synkopický rytmus = široká škála rytmů, narušení či přerušování normálního toku rytmu, rytmická napětí; Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Synkopa>

⁴⁷ schopnost ovládat odděleně pohyb jednotlivých částí těla, např. pohyby hlavy, ramen, hrudníku, pánve, nohou a jejich následné spojení;

Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/fsps/ps09/dance_h/web/pages/hc_technika_izolace.html

vychází z chůze, běhu, poskoků, skoků, piruet, pádů, nízkých poloh a jejich kombinací.⁴⁸ Technika jazzového tance stojí na základě stylistických skoků, rotací a správného postoje. Ladnost pohybu záleží na správném provedení, kontrastuje k silným a ostrým pohybům.⁴⁹ Kontrola centra těla (těžiště a váhy) a fixace pohledu na jistý objekt jsou klíčem k piruetám a fouetté⁵⁰, aniž by člověk upadnul. Ačkoliv vychází i z baletu, svým energickým, abstraktním, smyslným, ale i čistým stylem se naprosto odlišuje od ostatních tanečních stylů.

Výčet jmen osobností, jenž utvářely Jazz dance by byl velice dlouhý. Stručným výpisem jmenuji Jacka Colea⁵¹ – otce jazzové techniky, již zmíněnou Katherine Dunham – autorku izolací a Michaela Jacksona – krále popu, výjimečného tanečníka a choreografa, jenž propojil jazzové prvky s populární hudbou a vyvíjel nový druh tance napodobovaný dodnes.

Obuv pro jazzové tance bývá v různých až bláznivých barvách, sladěná s kostýmem, podmínkou je přilnavost k noze, v návaznosti na široké pohybové spektrum, nízký podpatek a povrch podešve, na kterém se dobře rotuje, je podmínkou. V lyrickém jazzu bývají barvy obutí a ošacení umírněnější a tíhnou spíše stylově k baletním kostýmům.

⁴⁸ FELIKSDAL, Benjamin a [photogr.: Remko Barendregt ... et]. AL]. Modern jazz dance "jazz, rhythm, body and soul": introducing modern jazz dance. Amsterdam: Bekebooks, 2004. ISBN 90-807-6994-0.

⁴⁹ NEWTON, Francis. Jazzová scéna. Praha: Editio Supraphon, 1973, 394 s.

⁵⁰ Fouetté = baletní krok, rotace za pomoci celého těla nebo nohy, Pirueta = několikanásobná otočka; Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Baletn%C3%AD_terminologie_a_prvky

⁵¹ "Jack Cole: Jazz (documentary)". Dance Films Association. Retrieved 9 May 2011.

Obr. č. 4 Ukázka obuvi pro jazzové tance⁵²

1.2.2 Zouk

Pojem zouk není jednoznačně definovatelný, protože označuje hned několik sfér hudebního a tanečního světa, dostává se tak do střetu významů. Pro nezainteresované v nich vzniká poměrně velký zmatek, proto raději ve stručnosti uvedu všechny.

Pojem zouk označuje jak hudbu, tak i různé styly taneční. Jde o to, že na počátku byla hudba tzv. *zouk béton* a *zouk love*. Zouk béton je rychlejší jako karnevalová samba a zouk love pomalý a zamilovaný. Právě na tuto milostnou hudbu se na karibských ostrovech začal tančit zouk. Karibský zouk je ale naprosto odlišný od brazilského, toho, na který se soustředím ve své diplomové práci. Připomíná spíše *merengue* nebo *kizomba*⁵³. Zároveň se ale liší i od *lambazouku*, stylu tančeného též v Brazílii ve městě Porto Seguro, kde setrval výraznější vliv Lambady.⁵⁴

⁵² Vlastní koláž z různých zdrojů

⁵³ Merengue a kizomba = tance

⁵⁴ HŮLKOVÁ, Jitka. Kulturní transfer mezi dvěma tanci - Lambada vs. Zouk. Seminární práce. Univerzita T. Bati. Vedoucí práce prof. PhDr. Jiří Pavelka, CSc. (s.11-21)

Zouk, kterému věnuji pozornost v této práci, ovlivněný kulturou Latinské Ameriky a Karibiku se také vyvinul z Lambady, ale vznikl z tradičního zouk stylu v Riu de Janeiro v Brazílii díky jeho zakladatelům, jimiž jsou Adilio Porto a Renata Pecanha. Spojením prodlouženého základního kroku z karnevalové samby a prvků z jazzu a baletu se zrodil zouk. Zouk, rytmicky usazený do beatů (= zvuků bicí soupravy) „boom chick chick“, lze tančit na rychlou i pomalou hudbu v různých podobách. V dnešní době zpopularizovaný tanec, ovlivněný spoustou jiných tanečních i hudebních stylů, od romantické popové hudby až po rebelický hip hop a RnB hudební styl, má zastánce v každé podobě zouku. Liší se i například podle státu a země, kam se rozšířil (např.: Neozouk – tančí se na dubstep⁵⁵, Lyric zouk – kromě melodie se tančí i na text, od klasické hudby až po swing, MZouk – zouk se silným vlivem španělské Rumbly, písmeno M znamená místo rodiště tohoto druhu zouku (Mallorka), Verozouk je styl ovlivněný hip-hopem, Zouk Revolution – kontrast mezi plynulými a důraznými prvky, tančen na reggeton s prvky RnB, Hip Hopu, Street Funku a Poppingu).⁵⁶

Obr. č. 5 Zouk⁵⁷

⁵⁵ Subžánr taneční elektronické hudby

⁵⁶ HŮLKOVÁ, Jitka. Kulturní transfer mezi dvěma tanci - Lambada vs. Zouk. Seminární práce. Univerzita T. Bati. Vedoucí práce prof. PhDr. Jiří Pavelka, CSc. (s.11-21)

⁵⁷ Vlastní koláž; Dostupné z: <http://brazilianzouk.info/svetlana-khomenko/>

Spojení tanečníků lze nazvat jako magnetická přitažlivost, jenž dělá tanec plynulým a souvislým pohybem, který se jakoby přelévá do různých figur, nepřerušovaně bez pauz, ale s jistou dynamikou v souladu s rytmem. Základní krok je pro mnohé jednoduchý, těžší je ovšem zvládnout techniku, aby pohyb nabyl harmonie a souznění obou tanečníků. Díky vedení pomocí těžiště obou partnerů, kdy ten, který je veden má za úkol udržovat neustálý kontakt s tím, jenž vede, umožňuje tanec variabilitu interpretace tance, pokud tyto zásady (těžiště, kontakt) oba tanečníci dodrží, mohou tančit v kleče, vleže, jakkoliv je napadne.⁵⁸

Tímto se zouk dostává mnohem dále, než byla samotná Lambada, dokonce dál než všechny tance, které známe. Stejných pravidel se používá, i když ten, kdo vede, tančí se dvěma, kteří následují. Toho samého principu využívá i salsa, se tento způsob nazývá „con dos mujeres“⁵⁹. Tato varianta tance nabízí nový pohled na strukturu tance, vypadá efektivně a originálně, zatímco vedení je složitější, jelikož se tanečník krom vlastních kroků soustředí i na vedení obou partnerek.

Ovlivněn světem moderního tance, byla podoba zouku urbanizována a z původně bo-sého tropického tance se stal více společenským; propojen se všemi podobami hudebních žánrů byl obohacen o nové taneční prvky. Co ho ale spojuje ve všech jeho formách, je kon-tinuální a synchronizovaný pohyb hlavy, což ho stále, ač vzdáleněji, spojuje s Lambadou.

Jednotný oděv neexistuje, ale vhodná obuv pro zouk bývá s nízkým nebo s žádným podpatkem, často s dělenou podešví, kdy mezi nártovou a patní částí není celistvá podešev. Prostor mezi nimi je tvořen sešitím svršku na spodní části obuvi. Další typově odpovídající obuví je baletní piškot, ale bez vycpávky špičky, balerína, sportovní obuv se zmíněnou úpravou podešve, sandál s plnou špičkou a patou, otevřený v prostoru mezi těmito dvěma dílci. Toto dělení podešve, otevření mezi patou a nártem, nebo použití měkkých nevyztuže-ných piškotů má svůj účel. Splňuje totiž požadavky na maximální rozsah pohybu ve smyslu propnutí chodidel a lehkost materiálu, nebrání tak ani rychlým rotacím nebo akrobatickým prvkům, jež se staly součástí zouku.

⁵⁸ HŮLKOVÁ, Jitka. Kulturní transfer mezi dvěma tanci - Lambada vs. Zouk. Seminární práce. Univerzita T. Bati. Vedoucí práce prof. PhDr. Jiří Pavelka, CSc. (s.11-21)

⁵⁹ Se dvěma ženami

Obr. č. 6 Ukázka obuvi využívané pro zouk⁶⁰

1.2.3 Pole dance – Tanec na tyči

Pole dance v českém překladu znamená *tanec na tyči*, by mohl být spíše řazen mezi sportovní gymnasticko-akrobatické disciplíny než mezi tance. Definován tanečnický jako „forma výkonnostního umění“. Pod tímto označením je myšlena kombinace sportovního výkonu s estetikou pohybu, tedy právě proto ho řadíme mezi tance.

Obr. č. 7 Pole dance⁶¹

⁶⁰ Vlastní koláž z různých zdrojů

Pole dance, soustředěný na kovové vertikální tyči, spojuje dohromady gymnastické prvky, silovou akrobacii a moderní či volný tanec. V poslední době si získal oblibu široké veřejnosti, nejen u žen, ale i u mužů, jako druh kondičního cvičení a zábavy, provozované ve specializovaných studiích. Ovšem pole dance se těší širokému spektru amatérských i profesionálních soutěží v mnoha zemích po celém světě. Od roku 2000 se jeho propagátoři snaží o změnu pohledu a předsudků veřejnosti, která tento tanec považuje stále pouze za součást striptýzových klubů. Ale právě na soutěžích je mnoho striktních pravidel, jak být oblečen, jaké povinné prvky je nutno předvést, a dokonce byl stanoven seznam zakázaných erotických gest či prvků. Díky tomu se pole dance více podobá gymnastice či jiným soutěžním disciplínám a tancům.

Rozdíl tvoří i druh tyče, na které je pole dance provozován. Dělí se na spinovou (rotující) a statickou. Tanec vyžaduje značnou sílu, flexibilitu a vytrvalost. Zahrnuje atletické pohyby jako lezení, rotace, převraty těla, ale využívá i princip páky, tření a nutné je protažení a rozehrání všech svalů předem, správný nácvik a doplňující cvičení a masáže. Často dochází k přetěžování jedné strany těla způsobené prováděním prvků jednostranně a to vede úrazům nebo chronickým bolestem zad v oblasti pod lopatkami, šíje nebo beder. Proto je důležité především u tohoto sportu posílit skupinu svalů hlubokého stabilizačního systému, tvořeného příčným svalem břišním, bránicí, hlubokým svalstvem podél páteře a svalstvem pánevního dna, nazývaného i jako CORE. Předchází se tak mnoha poraněním od páteřních svalů, úponů v rameni až po poškození flexorů⁶².

Z historického hlediska, kdy byla použita vertikální tyč ke cvičení, mohu uvést 800 let starou indickou sportovní tradici zvanou *Mallakhamb*⁶³, která využívá principů vytrvalosti a síly za použití dřevěné tyče, v průměru širší než jsou standardy tyčí pro pole dance. Opro-

⁶¹ Dostupné z: <http://www.krasobrana.cz/pole-dance-zabava-a-posilovani-v-jednom>

⁶² sval, který provádí ohyb v určitém prstu, např. dlouhý ohybač prstů; Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/flexor>

⁶³ Ukázka *Mallakhamb* - <http://www.youtube.com/watch?v=6FTBrtifKYQ>

ti tomu *Chinese pole*⁶⁴, pocházející z Indie využívá tyto silnější tyče dvě, na kterých muži předvádějí „gravitaci popírající“ prvky asi 6m nad zemí, připomínající cirkusové umění.⁶⁵

Od roku 1920 se začalo šířit čínské umění na tyči díky těmto stále-cestujícím cirkusům. Ovšem tanec se časem přesunul ze stanů do barů a kombinoval burleskní prvky⁶⁶ až se nakonec od 80. let, nejprve v Kanadě, později v USA, začlenil do podvědomí jako striptýzový tanec. V devadesátých letech se začal přetvářet v uměleckou činnost a fitnessové cvičení a kurzy pole dance získávaly větší a větší oblibu. Když se stal natolik populárním, že získal jak rekreační tak soutěžní podobu po celém světě, byl navržen Mezinárodní Pole Sport Federací na londýnské Olympijské hry 2012, ale kvůli relativně novému trendu a tedy neustále se měnícímu hodnocení s lišícími se kritérii, názvů prvků a technik, byla žádost odložena na hry roku 2016⁶⁷. Mezitím by pravidla měla být standardizována.⁶⁸

První "Miss Pole Dance World" z roku 2005 v Amsterdamu byla Elena Gibson z Anglie, která soutěž vyhrála, druhý den byla kontroverzně diskvalifikována a titul získal další soutěžící, muž, Reiko Suemune z Japonska. Není tedy absolutních pochyb o tom, že se Pole dance neúčastní jen ženy, i když smyslnost ladných pohybů patří výlučně dámám; právě díky silové složce tohoto sportovního tance oblibu získal i mezi vynikajícími tanečnicími.

I pole dance využívá obuv nebo jakousi protekci chodidel, která noze umožňuje skluz, ale i ochranu vůči mechanickému opotřebení. K úchopům, šplhu a tanečním kreacím tanečnicí využívají na tyče takzvané gripy, prášek, vosk nebo tekutina, které zabraňují pocení a zajišťují protiskluznou funkci pokožky o hladkou tyč. Z důvodu zabránění skluzu vůči tyči

⁶⁴ Ukázka *Chinese pole* - <http://www.youtube.com/watch?v=YJVO3UCN9FU>

⁶⁵ History of pole dance. [online]. [cit. 2014-04-8]. Dostupné z: <http://www.learn-pole-dancing.com/history-of-pole-dancing.html>

⁶⁶ Komického rázu

⁶⁷ Can Pole Dancing Make Leap From Strip Bars to Olympics?. [online]. [cit. 2014-04-8]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/International/stripteases-bars-pole-dancing-olympic-sport/story?id=12362142>

⁶⁸ Can Pole Dancing Make Leap From Strip Bars to Olympics?. [online]. [cit. 2014-04-8]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/International/stripteases-bars-pole-dancing-olympic-sport/story?id=12362142>

je nežádoucí pokrývka celé nohy, právě naopak, obuv, kterou pole dance vyžaduje, by měla zakrývat pouze místa, která nejsou ve styku s tyčí.

Pod obchodními názvy *footundez* a *foot thongs*, které se řadí do kategorie obuvi pro *současný tanec*⁶⁹, se skrývají měkké návleky z pružných syntetických materiálů v kombinaci s usní použitou na podešev. Oblékají se mezi prsty jako sandál „flipflopového“⁷⁰ stylu, který pokrývá nohu asi do její jedné třetiny až poloviny, zhruba po oblast bříšek chodidel, kde je ochrana nejvíce zapotřebí. Materiál přilne k chodidlu dostatečně natolik, aby zůstala na svém místě a plnila svou funkci.

Obr. č. 8 Ukázka *footundez* neboli *foot thongs* značky Grishko (vlevo) a Capezio⁷¹

Existuje mnoho variant těchto protektorů nohou v různých stříhových a materiálových obměnách. Výrobou se zabývá mnoho značek jako Bloch, Sansha, Grishko, Capezio

⁶⁹ contemporary dance footwear

⁷⁰ obuv s páskem mezi palcem a ukazovákem

⁷¹ Vlastní koláž z různých zdrojů

1.2.4 Acro dance – akrobaticko-gymnastický tanec

Posledním z výčtu tanců, které jsem zařadila do spektra mé práce, jsou tance akrobatické. Skvěle doplňují mou myšlenku vytvořit kolekci ochranné – zdobné – funkční obuvi.

Jako každý uvedený tanec výše (jazz, zouk, i pole dance) propojuje několik technik tanečních stylů.⁷² Jedná se o kombinaci klasické taneční techniky s přesností akrobatických prvků. Definován sportovním charakterem, který plynule spojuje tanec, choreografii a akrobacii. Je amatérským soutěžním tancem, ale i profesionálním divadelním; v současné cirkusové produkci jedním z příkladů je Cirque du Soleil. Acro dance je též nazývaný jako akrobatický či gymnastický tanec.

Ačkoliv byl acro dance prováděn i dříve, zpopularněl ve Spojených státech a v Kanadě až na počátku 19. století v kontextu veseloherního divadelního žánru⁷³. Prvními zdokumentovanými akrobatickými tanečnicíky byli Sherman Coates, Tommy Woods, známý pro jeho slow-motion (zpomalené) pohyby přesně podle rytmu hudby.⁷⁴ S úpadkem takzvaných estrád (Vaudeville) akrobatický tanec prošel mnoha změnami, až dospěl do dnešní podoby.

Nejdůležitějším aspektem jeho vývoje je integrace baletní techniky jako základ pro veškeré taneční pohyby, její preciznost formy a pohybu, jež představení *Vaudeville* postrádala. Charakteristickým znakem acro dance je plynulý, elegantní přechod mezi tancem a akrobatickými prvky. Taneční kontext a taneční pohyb samotný s ohledem na akrobatický obsah utváří jeho podobu a odlišuje ho od gymnastických cvičení jako je prostná gymnastika⁷⁵, ve které je absence těchto přechodů. Taneční pohyby acro dance jsou založeny na baletu, jazzu, lyrických a moderních tanečních stylů, na které se sice neomezují, ale jejich úplná absence by způsobila jinou kategorizaci jako například breakdance, který je do jisté míry

⁷² LAMBERSON, Jim. Acro Dance as defined by the Competitive Dance Industry. 2008.

⁷³ Vaudeville

⁷⁴ Frank Cullen, Florence Hackman, Donald McNeilly (2007). Vaudeville, Old and New: An Encyclopedia of Variety Performers in America. Routledge. p. 239. ISBN 0-415-93853-8.

⁷⁵ sportovní gymnastika prováděna na koberci; na rozdíl od předvádění na nářadí

taky akrobatický. Jednotlivé acro pohyby jsou uváděny jako “triky“, které lze se dělit podle náročnosti a počtu tanečnicků, kteří je provádějí.⁷⁶

U acro dance je důležitý i povrch, na kterém se tančí. Na rozdíl od vrstvených odpružených povrchů s tlumícími pěny pro bosé gymnasty, acro dance vyžaduje tvrdý podloží s různými typy povrchů. Proto acro tanečníci bývají zřídka kdy bosí. Nosí speciální akrobatickou obuv nebo meziprstové návleky s pružností materiálu a přilnavostí k noze. Kvůli hrubým povrchům podloží, na kterých bývá tanec provozován, je přímo žádoucí ochrana chodidel před obrušováním kůže a lehkým poraněním. Chodidla tanečnicků jsou vystavena velkému množství tření s povrchem parketu během skoků a rotací. Přilnavá obuv chrání chodidlo před sklouznutím obuvi z nohy, což by mohlo zapříčinit rychlý pád tanečnicků při vysoké rychlosti a otáčkách tanečních prvků.

Obr. č. 9 Ukázka acro obuvi jazzového typu⁷⁷

Tanečníci často nosí jazzovou obuv nebo obuvní protektory spadající do skupiny contemporary dance shoes stejně jako u Pole dance. Obuv pro akrobatické tance bývá lemovaná pruženkou, s nízkou hmotností, s flexibilním svrškem, upraveným tak, aby kopíroval nohu tanečnicka a umožňoval jakýkoliv pohyb; jemu napomáhající dělená podešev, jenž poskytuje mimo jiné i natažení při propnutí nohou a smrštění obuvi do původního tvaru. Podešev bývá buď kožená, nebo z kompozitní pryže, poskytující přilnavost a pružení. Také i oděv je z pružných materiálů, kopírující tělesný pohyb při všech křeacích.

⁷⁶ *StreetSwing Dance History: The Crackerjacks*. 2008.

⁷⁷ Vlastní koláž; Dostupné z: http://www.movedancewear.com/dance_shoes-bloch_neoflex_slip_on/1343/

Obr. č. 10 Acrobatický tanec⁷⁸

⁷⁸ Dostupné z: http://kristalshowsibiza.com/?udt_portfolio=arobatic-dance

2 FUNKCE CHODIDEL PŘI TANEČNÍM POHYBU

Odlišnosti a zvláštnosti tanečních prvků oproti klasickému přirozenému pohybu, tedy chůze a běhu, mohou být vysvětlena pouze za předpokladu, že zde bude popsána nejprve stavbu nohy a pasivní a aktivní funkce pohybového ústrojí.

2.1 Skladba těla, dolních končetin a nohy

Zde bych ve stručnosti popsala nosné prvky stavby těla se podrobnějším zaměřením na dolní končetiny. Toto prostudování stavby těla je důležité nejen pro tanečnický zabývající se tancem dlouhodobě, ale i k pochopení mechanismů pohybů celého těla, a především nohou, v návaznosti na navržení obuvi – jako jejich druhé kůže.

Jak je obecně známo, člověk, kterého odlišuje od zbytků živočichů na planetě právě vzpřímená chůze, se takto může pohybovat díky opěrnému systému tvořeného kostrou, která je organizována kolem nosné osy, již říkáme páteř. *Základní křivky páteře umožňují větší stabilitu a nosnost páteře. Páteř křížová tvoří jeden celek – křížovou kost, která je poměrně pevně spojena s pletencem pánevním.*⁷⁹ Osový základ tvořený páteří a pánví nese celý trup.

Do pánve jsou zapřeny dolní končetiny pomocí kyčelního kloubu. Kyčelní jamka spolu se stehenní kostí a silnými vazy umožňují pohyb dopředu (ohýbání v kyčli) a méně do stran a dozadu. Stehenní kost je na druhém konci od pánve zakončena kolenním kloubem, který je tvořen horní plochou holenní kosti a vloženými poloměsíčitými chrupavkami - menisky. Tento kloub, zajištěný silnými zkříženými vazy uvnitř něj a mohutnými postranními vazy, umožňuje valivý pohyb, tedy ani ne dopředu ani do stran. Bérec tvořený silnou opěrnou holenní a slabou lýtkovou kostí jsou spolu v dolní části spojeny hlezenním kloubem kladkovitým, který omezuje pohyb celé nohy dolů a nahoru. Soustava kostí, charakterizovaná opěrnou schopností přizpůsobenou chůzi se nazývá noha.⁸⁰ Tedy ta část dolní končetiny

⁷⁹ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 2-3)

⁸⁰ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962

ny distálně od hlezenního kloubu. Hlavní oddíly nohy představují zánoží neboli zadní tarzus, tvořený hlezenní a patní kostí, dále středonoží neboli přední tarzus skládající se z pěti malých tarzálních kostí (z kosti krychlové, loďkovité a třech klínových) a předonoží, utvářeno metatarsem a prsty (kosti nártní a články prstů).⁸¹

„Spojení kosterní soustavy je tvořeno klouby. Kloubní spojení je zesíleno pomocí vazů různé síly. Vazy jsou však spíše nadány pevností na tah a nesnášejí násilné prudké trhivé pohyby.“⁸²

Opěrná soustava – kostra, tedy pasivní složka, není schopná existence sama o sobě. Je neodmyslitelná od složky aktivní, hybné. *„Základní jednotkou hybné složky je sval. Svaly, které jsou krátké a tlusté jsou schopny velkého tahu, ale malého zkrácení a naopak svaly dlouhé a tenké vykonávají rozsáhlé pohyby, ale nehodí se zase k udržování rovnováhy, kladení odporu apod. Fyzikálně závisí činnost svalu na běžném systému páky. Můžeme pozorovat, že v těle jsou vždy dvě skupiny svalové kolem každého kloubu nebo hybné složky. Jeden sval působí vždy proti funkci druhého. Tato zdánlivá protifunkce je velmi důležitá, zajišťuje totiž činnost každého svalu a v konečné fázi pohybu jeho činnost brzdí. Vedle toho svaly navzájem se ve funkci podporující, a tak rozeznáváme skupinu ohybačů a natahovačů.“⁸³*

Hlavní sval v přední části bérce zvedá nohu špičkou vzhůru a udržuje pevnost klenby a protiváhu mu vytváří trojhlavý sval lýtkový, který vychází od dolního konce kosti stehenní a bérce, upnutý Achillovou šlachou na zadní část patní kosti.⁸⁴ Zajišťuje schopnost plantární flexe, tedy ohnutí nohy špičkou dolů, díky které můžeme stát na špičkách, a také udr-

⁸¹ VAŘEKA, Ivan a Renata VAŘEKOVÁ. *Kineziologie nohy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, 189 s. Monografie (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4424-323. (s. 9)

⁸² BAŽANT, Břetislav, Mudr. *Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky*. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 4)

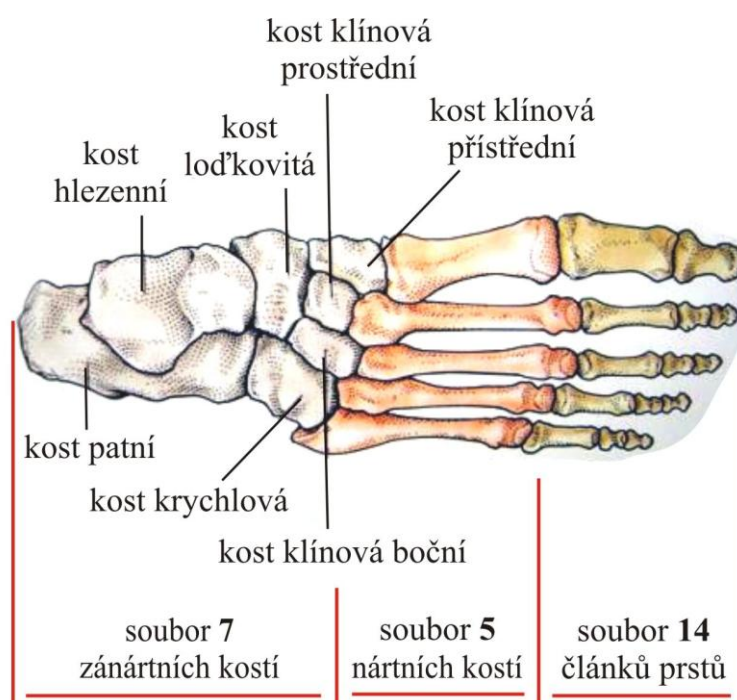
⁸³ BAŽANT, Břetislav, Mudr. *Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky*. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 4)

⁸⁴ BAŽANT, Břetislav, Mudr. *Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky*. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 6)

žuje spolu s ostatními svaly rovnováhu a stabilitu těla ve stoji, dřepu, záklonu i v předklonu. Správná funkce a koordinace těchto svalů je velice důležitá při tanci.

2.1.1 Anatomie nohy a její funkce

Lidská noha je perfektním výtvozem přírody a dokonalým nástrojem k chůzi, a to nejen k ní. Skládá se z 26 kostí, které jsou spojeny odpovídajícím množstvím kloubů. Ty pojí vazy a jednotlivé pohyby jsou ovládány prostřednictvím svalů. Na povrchu nohy, tedy v kůži se nachází 72 000 nervových zakončení, které jsou propojeny s vnitřními orgány, a 90 000 potních žláz udržuje nohu v rovnoměrné teplotě a očišťuje ji od nečistot.⁸⁵

Obr. č. 11 Anatomické rozdělení kostí nohy⁸⁶

⁸⁵ PETR, Jaroslav, Bc. Diagnostika stavu nožní klenby a chodidla prostřednictvím systému emed. Brno, 2010. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/102322/fsps_m/. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie. Vedoucí práce Mgr. Martin Zvonař, Ph.D. (s. 18)

⁸⁶ Dostupné z: PETR, Bc. Jaroslav. Diagnostika stavu nožní klenby a chodidla prostřednictvím systému emed. Brno, 2010. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/102322/fsps_m/. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie. Vedoucí práce Mgr. Martin Zvonař, Ph.D.

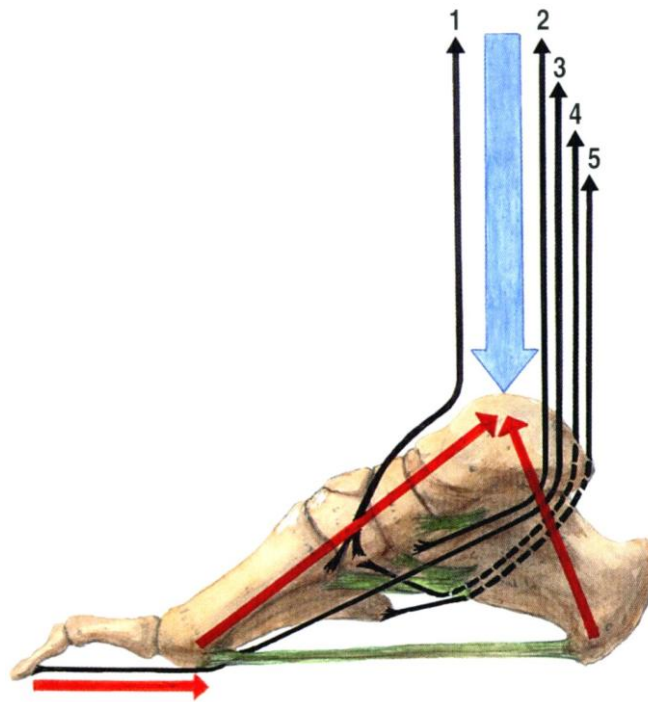
Nohy plní funkci statickou, dynamickou a adaptační; díky nim máme vzpřímené tělo, můžeme chodit a běhat, jejíž nárazy dokážeme tlumit a přizpůsobovat se různým povrchům. Tyto funkce umožňuje stavba nohy pomocí dvou klenutých oblouků – příčné a podélné klenbě a k tomu přizpůsobenými kostmi, klouby, vazy a svaly. Odpružení těla slouží k ochraně celého těla vůči otřesům, především pak vnitřních orgánů a mozku. Chodidla významně přispívají k udržování rovnováhy. Jsou jedním ze smyslových orgánů, které informují řídicí centra o nastavení těla a o vlastnostech podložky.⁸⁷

Obr. č. 12 Anatomie nohy – kosterní, kloubní, vazové a svalové spojení⁸⁸

⁸⁷ PETR, Jaroslav, Bc. Diagnostika stavu nožní klenby a chodidla prostřednictvím systému emed. Brno, 2010. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/102322/fsps_m/. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie. Vedoucí práce Mgr. Martin Zvonař, Ph.D. (s. 19, 20)

⁸⁸ Dostupné z: PETR, Bc. Jaroslav. *Diagnostika stavu nožní klenby a chodidla prostřednictvím systému emed*. Brno, 2010. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/102322/fsps_m/. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie. Vedoucí práce Mgr. Martin Zvonař, Ph.D.

Obr. č. 13 Klenba nohy v závislosti svalů dolní končetiny⁸⁹

Modře – působící zatížení nohy

Červeně – výslednice tahů svalů bérce

Zeleně – ligamenta nohy pomáhající udržovat klenby

Černě – směry tahu svalů

2.2 Funkce pohybového ústrojí

Co se týče funkce pohybového ústrojí, závislá je na přísunu základních živin, kyslíku, které obstarává cévní systém, dále je důležitý trénink svalů, ale i čas na jeho zotavení po námaze. Lidské tělo není pouze systém mechanických pák a zařízení, ale především množství složitých jednotek, které pomocí řídicí složky, tedy nervových vlivů zajišťuje správnou funkci pohybu.

⁸⁹ Dostupné z: ČIHÁK, Radomír. Anatomie 1. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-716-9970-5.

„Ani klidný postoj není klidovým stavem, ale dynamickou rovnováhou udržovanou harmonickým napětím velkého množství svalů. Pohyb je potom velmi složitou reakcí závisící na mnoha popudech a ústředním řízení“⁹⁰ Harmonii svalového napětí a stav vzpřímeného postoje oproti zemské přitažlivosti zaručuje a ovládá vestibulární aparát uvnitř ucha spolu se zrakovými vzruchy, uvědomující nás o stavu těla v prostoru a důležitou funkci zastává ústřední nervová soustava a mozek. Pro rovnováhu, nejdůležitějšího aspektu pro tanec, je stěžejní hlavně část mozku nazývaná jako mozeček.⁹¹

2.3 Kineziologie – klid a pohyb těla a nohy

Znalost nauky o pohybu a klidu těla je nezbytná pro pochopení hlubších zákonitostí tanečních prvků. Při nalezení vlastního těžiště, zajištěného součinností svalů s neutralizací styčných kloubních ploch třením, tahem vazů aj., a rozložením jej do větších základů (nohy od sebe) spolu se snížením těžiště (pokrčení v kolenou) získáme rovnováhu při každém tanečním pohybu.

Nejdůležitějším svalem pro tanec ve všech jeho fázích je lýtkový sval trojhlavý. Skládá se ze dvou dvou-kloubových hlav, začínající nad kolenem a upínající se ke kosti patní a přecházejí přes kolenní a hlezenní kloub. Tento „trojhlavý sval při nataženém koleni, anebo při stoji apod. provádí sám výpon na špičky, při stoji na jedné noze pak na něm spočívá veškeré úsilí rovnováhy a současně váhy celého těla znásobené ještě při rychlosti odvinutí / startu na běh / výpon v letu / momentem rychlosti.“⁹² Takové okamžiky přetížení kladou velké nároky na Achillovu šlachu a na sval, které mají však pro takovéto momenty rezervní napětí

⁹⁰ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 9)

⁹¹ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 9)

⁹² BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 14)

– možnosti ještě více povolit. Když dojde k větší síle násobené úhlovou rychlostí dosahující 200kg dojde k poškození, natržení svalu, eventuelně přetržení šlachy.⁹³

Trojhlavému svalu „*při stoji na špičce jedné nohy dopomáhá souhra stehenních ohybačů a natahovačů, protiakce svalů přední části bérce, balanční akce všech svalů druhé končetiny, fixace kyčelních kloubů v rovnovážné poloze všemi svaly kyčle, složitá akce trupových zádoových a břišních svalů, korigujících rovnovážný stav trupu, akce krčních svalů, vyrovnávajících balanční složku hlavy a akce všech svalů horních končetin, které slouží ve všech rovnovážných polohách jako vyrovnávající složka těžiště.*“⁹⁴

2.3.1 Segmenty a těžiště těla

„*Jedním z podstatných projevů živých organismů je pohyb chápaný a posuzovaný z fyzikálního hlediska*“⁹⁵ Každý organismus se přizpůsobil svou formou a uspořádáním orgánů zabezpečující pohodlný pohyb na povrchu a v prostředí, ve kterém žije, ať je to voda, ve které živočich plave, vzduch ve kterém létá, či zem, po které chodí, běhá, leze nebo se plazí. „*Většina lidských pohybů se uskutečňuje na rozhraní prostředí. Podstatným faktorem ovlivňujícím tvorbu stavby těla byla zemská přitažlivost a z ní vyplývající následky (setrvačnost, odstředivá a dostředivá síla, tření, apod.). Vytvořilo se tak postavení těla se svislou orientací, aby nevznikaly velké momenty sil.*“⁹⁶ Vývoj uspořádal tělo člověka do segmentů, díky nimž ovládáme základní lokomoce i různé modifikované pohyby těla jako celku.

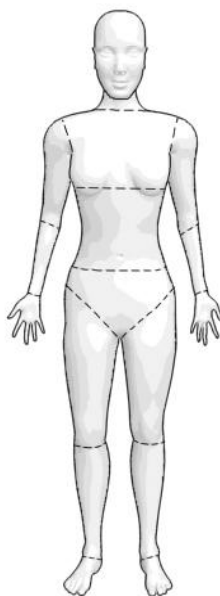
⁹³ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 15)

⁹⁴ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 15)

⁹⁵ Segmenty a těžiště. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

⁹⁶ Segmenty a těžiště. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

„Z mechanického hlediska je lidské tělo chápáno jako hmotná soustava neboli systém tvořený hmotnými tělesy – segmenty. Tyto části těla pružně propojené tvoří synergetický celek, který je schopný vytvářet širokospektrální pohybovou skladbu.“⁹⁷ K pochopení základních i složitých lokomocí je potřeba znát jak centrální těžiště, tak i pohyb jednotlivých segmentů. „Každý ze segmentů se v dané mikrofázi pohybu zúčastňuje na centrálním pohybu svými fyzikálními vlastnostmi – rozměry, hmotnost, poloha segmentálního těžiště, moment setrvačnosti.“⁹⁸ Vazbu mezi dvěma sousedními segmenty nazýváme kinematická dvojice a v technické praxi rozlišujeme dvojici rotační, posuvnou, valivou a obecnou. Přidání dalších segmentů do pohybu se označuje jako kinematický řetězec, který se mění v průběhu změn pohybového sledu.⁹⁹

Obr. č. 14 Segmenty těla¹⁰⁰

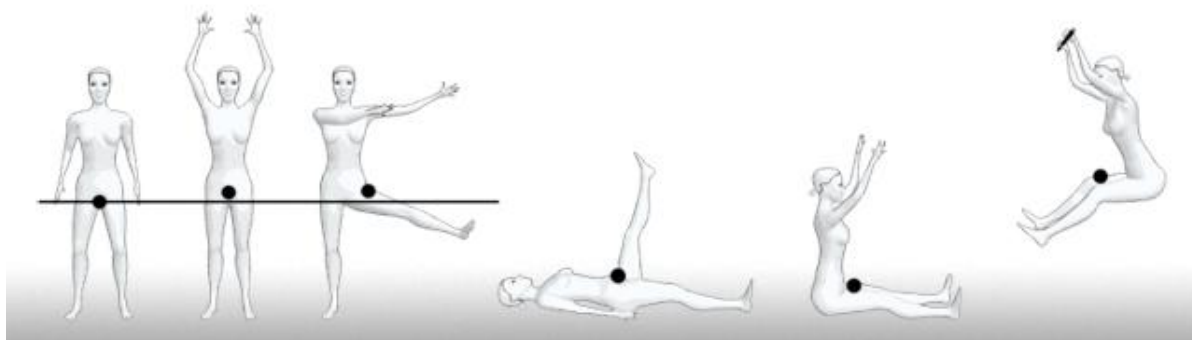
⁹⁷ Segmenty a těžiště. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

⁹⁸ Segmenty a těžiště. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

⁹⁹ Segmenty a těžiště. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

¹⁰⁰ Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

Na každé hmotné těleso působí tíhová síla. Součet všech těchto sil se nazývá tíhová síla, jejíž působíště se nachází v těžišti tělesa. „Těžiště se nachází ve středu hmotnosti těla, v základním anatomickém postavení to je v malé pánvi ve výšce druhého nebo třetího křížového obratle. Při změně vzájemného postavení segmentů se s přesunutím části hmotnosti těla mění i poloha centrálního těžiště lidského těla. Těžiště může při některých polohách těla ležet i mimo tělo.“¹⁰¹

Obr. č. 15 Těžiště těla při pohybu¹⁰²

2.4 Poškození a úrazy pohybového ústrojí

Každý sport nese úskalí úrazů, je tomu tak i u tance. Typické úrazy profesionálních tanečnic vznikají zvýšenými nároky na zatížení dolních končetin, a to především na trojhlavém svalu lýtky, způsobené hlavně při častém stoji na špičkách, kdy dochází ke křečím až únavě.¹⁰³ Při pokračování v pohybu i přes tyto obtíže, dojde postupně k bolesti nad patní kostí v místě Achilovy šlachy, někdy až k jejímu natržení nebo přetržení. Natržení se projeví prudkou bolestí v místě šlachy, u přetržení se tanečnick nedokáže postavit na špičku.¹⁰⁴ Léč-

¹⁰¹ Segmenty a těžiště. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

¹⁰² Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html

¹⁰³ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečnický. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s.19)

¹⁰⁴ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečnický. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s.19, 20)

ba je nutná ihned a pro její opětovnou normální funkci je zapotřebí správný chirurgický zákrok. Jako prevence zranění se doporučuje doplňovat tanec (a jakýkoliv jiný sport) o gymnastiku.

Dalšími často postiženými svaly jsou přední bérce a stehenní. Jejich bolest znamená přetížení, natažení anebo natržení svalu. Když dojde k pasivitě některých tanečních pohybů, tj. že svaly dostatečně neudrží postavení a kloub, především kolenní, postavení nohou při pohybu je drženo vazy.¹⁰⁵ Po nadměrném zatížení dochází k přetažení vazy a výsledkem je viklavé koleno či hlezno apod., kterým často trpí hlavně profesionální baletní tanečnici. Jedním z defektů způsobeným přílišnou námahou dolních končetin bývají i křečové žíly, které lze také léčit. Vzhledem k povaze tance trpí menšími či většími úrazy a změnami i hlezenní kloub a klouby nožní, tedy hlavně klouby prstů a palce. U nich dochází k podvrtnutí. Často se léčbě těchto zranění nevěnuje dostatek pozornosti, ale kvůli tomu, že tyto drobné klouby nesou při stožení na špičkách, při chůzi ale i balanci v běžném postoji většinu váhy, jejich poranění ovlivní většinu tanečních figur, bolestivý palec znemožní tanec úplně. Jejich léčba proto vyžaduje pečlivost. Přetěžování nohou vede někdy k onemocnění příčně ploché nohy. Závadu lze řešit například i rehabilitací.¹⁰⁶

K prevenci takovýchto poškození a úrazů pomáhá pravidelný pohyb a výměna obuvi během dne, konkrétně noze nejvíce prospívá obuv s měkkou lehkou podešví, vzdušná a v patě pevná.¹⁰⁷

O názor na obuv, které se věnuji v této práci, jsem požádala Mgr. Aleše Janocha z rehabilitačního centra v Napajedlích. Jeho vyjádření se týkalo zejména druhu zdravého

¹⁰⁵ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 21)

¹⁰⁶ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s.21, 22)

¹⁰⁷ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 21)

obutí tanečnicků, ale zahrnuje i obuv pro běžné nošení výlučně k posílení svalstva, vazů a šlach nohou.

„Obuv, kterou tvoříte, považuji za velmi vhodnou. Minimalistická podešev prospívá propriocepci chodidla, kterou jsme zásluhou nošení běžné vycházkové nebo sportovní obuvi téměř ztratili. Osobně používám na cvičení Vibram fivefingers, na běh New balance minimus, někdy je mám i na běžné nošení. Když, ale někdo půjde do hor, doporučím pohorky, zkrátka minimalistické boty jsou skvělé a prospěšné, ale většina z nás nemá chodidla dostatečně silná na to, aby je mohla nosit stále.“¹⁰⁸

Další dotazy směřovaly na zranění tanečnicků, jaká jsou nejčastější a čím jsou způsobena. Potíže se týkaly vertebrogenních poruch, tedy bolestí zad, u kterých fyzioterapeut Mgr. Aleš Janoch vyloučil zapříčinění tancem, spíše naopak, pasivitou či nepravidelným cvičením.

„Tanečníci většinou mají dobré vnímání vlastního těla a jsou tzv.: pohybově šikovní, takže funkční poruchy se jim spíše vyhýbají a případná rehabilitace je snazší. Ještě mám zkušenost s podobnou profesí a to jsou divadelní herci, tam to byly bolesti Achillovy šlachy a pak bolesti zad. Spolupráce, ale většinou probíhala dobře a potíže rychle ustoupily.“ (Mgr. Aleš Janoch)

2.5 Odlišení tanečního pohybu od běžného

Jak uvádí Mudr. Břetislav Bažant ve své knize, „*Teprve tehdy, když máme možnost studovat provedení jednotlivých tanečnicků, naučíme se rozlišovat různá provedení a ohodnotit vysoce dokonalé vazby pohybů*“¹⁰⁹, dostaneme ten správný nadhled a schopnost porozumět nejen bohatství tanečního pohybu oproti běžnému, ale budeme ho umět i rozlišit mezi jednotlivými styly a posoudit kvalitu provedení stylu stejného.

V malířských a sochařských památkách zanechaných starými národy nalezneme dokonalé zachycení pohybu; například v egyptských nástěnných reliéfech a malbách lze postřeh-

¹⁰⁸ JANOCH, Aleš, Mgr. (sdělení prostřednictvím emailové adresy) Rehabilitace Napajedla, Podzámčí 240, Napajedla, 28. 3. 2014.

¹⁰⁹ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 22)

nout skvěle rozfázovaný tanec oné doby. Tyto kulturní památky nejsou jen důkazem vysokého estetického vnímání, ale i důkazem, že tanec byl vnímán jako vyšší poslání běžného denního pohybu. Tanečník přenáší estetiku do pohybu, tanec se tedy stává koordinátorem estetiky pohybu.¹¹⁰

„Taneční pohyby jsou odlišné od běžných motorických aktivit člověka, i když úzce souvisejí jak s možným pohybovým rejstříkem lidského těla daným jeho biologickou konstrukcí (ekvivalent schopnosti řeči), tak s kulturním rejstříkem pohybů dané lidské komunity (společnosti).“¹¹¹

Složitost reflexu vypracovaného v tanec vysvětlím na jeho roztřídění. Jedná se o souhrn skupiny reflexů, tedy zrakového, sluchového, pohybového, rovnovážného, reaktivity a prostorového. První z nich, zrakový, činí jedince schopným napodobit pohyb, zapamatovat si jej a oblíbit, sluchový reflex je důležitým pro vnímání spojení rytmu a hudby s pohybem a propojení v estetické vnímání. Pohybový pak funguje „po paměti“, jinak řečeno pomocí *melodie pohybu* tělo chápe naučené sledy a koordinaci jednotlivých částí těla, jemuž napomáhá reflex udržující rovnováhu. Dalším z nich je reflex reaktivity, jenž nejdříve vědomě, později podvědomě, umožňuje kontakt a reakci na tanečního partnera či zbytek tanečního souboru. Tyto základní reflexy jsou sdruženy a koordinovány v centrální nervové soustavě v jednotící celek. Je zřejmé, že tanec vyžaduje značné pohybové schopnosti a nejvyššího stupně estetiky pohybu – tance lze dosáhnout pouze při zapojení všech těchto reflexů a usilovného tréninku k dokonalému provedení. Při časovém rozložení a rozkladu dynamiky i tak prostého pohybu jako je *krok* zjistíme, jak moc složitý je. Proto je tanec s jistotou řazen do umění pohybu a lidské činnosti.¹¹²

¹¹⁰ BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 22)

¹¹¹ NÁVRATOVÁ, Jana a Roman VAŠEK. Tanec v České republice: definice, historie, financování, legislativa, sociální problematika, školství, reflexe oboru. Praha: Institut umění, Divadelní ústav, c2010, 239 p. ISBN 978-807-0082-416. (s. 12)

¹¹² BAŽANT, Břetislav, Mudr. Úvod do nauky o lidském těle pro tanečníky. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962 (s. 10)

Co tvoří tanec tancem? Součinnost smyslů a pohybového ústrojí spolu s rovnováhou a rytmickým vycizováním pohybů, poskládaných ve sled navazujících lokomocí, utváří celek, tedy umění tančit. Tance, jakožto i jiných pohybových aktivit, lze dosáhnout za pomoci dynamického stereotypu¹¹³.

¹¹³ Studie I.P. Pavlova označující fyziologický základ pro automatizaci dovedností; Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_Petrovi%C4%8D_Pavlov

3 MAPOVÁNÍ TRHU S TANEČNÍ OBUVÍ

Pro vlastní přehled, inspiraci a vývoj nových nápadů jsem zmapovala trh s taneční obuví zaměřenou na obuv bez podpatku, tréninkovou, jazzovou, gymnastickou a obuvní pomůcky.

Mezi stěžejní značky patří Bloch, Capezio, Sansha. Vyrábějí taneční obuv, na kterou se přímo specializují v mé práci. Dalšími inspirativními značkami, které se zabývají taneční sportovní obuví je Nike, Dance Paws, Angelo Luzio, Grishko Adidas, Rumph, Freed of London, MDM. Nyní stručně o značkách. Bloch, Capezio, Sansha.

3.1 Bloch

Jacob Bloch, byl zakladatel značky a obuvník, který roku 1930 emigroval z Evropy do Austrálie, aby unikl před Velkou hospodářskou krizí. Jeho láska k hudbě a tanci ho přivedla do baletních škol, kde začala jeho kariéra výrobce tanečních bot. Kladné reference o kvalitě jeho výroby se rychle rozšířily a koncem 30. let obouvá i zámořské baletní soubory. Obchody se mu rychle rozvíjely, a tak je rozšířil o celé řady dalších tanečních produktů. Do dnešní doby je značka Bloch považována za jedna z nejdůvěryhodnějších značek v průmyslu a nejúspěšnějších ve svém oboru.¹¹⁴

Obr. č. 16 Logo značky Bloch¹¹⁵

Společnost založenou roku 1932 v Sydney, nyní řídí třetí generace rodiny. Jak rodinní příslušníci, tak i zaměstnanci firmy jsou profesionální a ex-profesionální tanečníci s mnoha

¹¹⁴ Bloch history. [online]. [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.blochshop.co.uk/bloch-history>

¹¹⁵ Dostupné z: <http://www.blochshop.co.uk/>

zkušenostmi. Zabývají se výrobou širokého okruhu tanečního oblečení a obuvi, módní vycházkovou obuví, ale v sortimentu nalezneme i obuv dětskou.¹¹⁶

Obuv značky Bloch je dostupná i na českém trhu, tudíž jsem měla možnost několik modelů osobně odzkoušet. Ačkoliv tvary a design jsou vcelku nekomplikované, linie hladce přecházející do kompaktního celku korespondující s křivkami nohou; především jazzová obuv se může pyšnit precizním a důmyslným propracováním stříhů, čímž se stává velice pohodlnou. Produkce značky Bloch pokrývá veškerou obuv vyjmenovaných tanců (viz 1. kapitola), pro které navrhuji svou kolekci. Postrádám u nich ale pestřejší barevnost, hravost, a kombinovatelná řešení obuvi, která jsou příznačná pro mladou generaci tanečníků.

Obr. č. 17 Jacob Bloch¹¹⁷

¹¹⁶ Bloch history. [online]. [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.blochshop.co.uk/bloch-history>

¹¹⁷ Dostupné z: <http://www.blochshop.co.uk/bloch-history>

3.2 Capezio

Roku 1887 italský Salvatore Capezio ve svých sedmnácti letech otevřel obchod s divadelní a historickou obuví poblíž Metropolitní opery v New Yorku. Ačkoliv začal svou kariéru jako švec opravami bot pro herce, brzy se vyšplhal na obuvníka – návrháře. Brzy objevil půvab taneční obuvi, obzvláště baletní, která se stala pro něj výzvou stejně jako pro J. Blocha. Na to se objevovaly zástupy tanečnic, pochvalující si jeho výrobu. Nakonec své technické dovednosti do rukou jeho rodiny, která se k němu připojila, aby byznys vedli nadále a šířili dobrou pověst značky Capezio.¹¹⁸

V roce 1930 se v jeho botách se tančilo na Broadway v mnoha muzikálech. Nadšení pro jeho um vzrostlo i díky spojení módní kolekce Claire McCardell s baletní špičkami a nákup s propagací hlavních obchodních domů na sebe nedal dlouho čekat. Roku 1949 se Capezio dostal na hlavní stránku Vogue a o 3 roky později získává nejvyšší módní ocenění – Coty Award.¹¹⁹

Ačkoliv se podnikání časem radikálně proměnilo, již třetí a čtvrtá rodinná generace Capezia stále vyrábí, inovuje a zavazuje se kvalitě. S převažujícím průmyslovým způsobem výroby se zachovalo ve firmě speciální oddělení, kde stále vyrábí ruční řemeslnou prací pro několik málo tanečnic.¹²⁰

¹¹⁸ Capezio story. [online]. [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.capezio.com/about/capezio-story/>

¹¹⁹ Capezio story. [online]. [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.capezio.com/about/capezio-story/>

¹²⁰ Capezio story. [online]. [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.capezio.com/about/capezio-story/>

Obr. č. 18 Salvatore Capezio a logo značky¹²¹

Oceňuji jejich skvěle vypracované webové stránky s podrobným popisem ke každému výrobku, např. z jakých materiálů je obuv zhotovena. Tyto informace mi velice pomohly při výběru materiálu pro mou práci. Pozitivní je i to, že se značka Capezio nebojí experimentovat. V každé sekci obuvi pro danou skupinu tanců nalezneme jeden či dva velice propracované a originální modely, které zaujmou na první pohled. Sortiment obsahuje nejen taneční dámskou, pánskou a dětskou obuv, ale i oděv pro jiné sportovní aktivity.

3.3 Sansha

Třetí a poslední důležitou značkou trhového průzkumu, kterou bych měla zmínit, je Sansha. Pojí se ke jménu Franck Raoul Duval, který se narodil ve Francii, a jenž ji založil. Spekulací je, jestli jméno značky vzniklo při pobytu pana Duvala v Rusku, nebo když byl v Číně blízko vesnice Sansha. Nicméně jeho vlastní převratnou inovací bylo rozdělení podešve cvičební baletní obuvi (plátnové, měkké piškoty), za kterou získal mezinárodní uznání, a takto ji vyrábí mnoho výrobců po celém světě dodnes. Po tomto úspěchu expandoval do světa a roku 1990 obsadil i australský trh, za účelem prodávat tuto měkkou plátnovou baletní obuv.¹²²

¹²¹ Dostupné z: <http://www.capezio.com/about/capezio-story/>

¹²² Franck Duval of Sansha. [online]. [cit. 2014-05-06].

Dostupné z: <http://pointeshoebrands.wordpress.com/tag/franck-duval-of-sansha/>

Obr. č. 19 Dělená podešev, vlevo plátňové piškoty, vpravo s výztuhou špice ¹²³

Sansha v současnosti vyrábí širokou škálu tanečních bot od baletní, jazzové, pro hip-hop, flamenco, pro společenské tance až po step, ale i taneční a sportovní oblečení. Spolupracuje s tanečními profesionály, učiteli i majiteli obchodů. Neustále se snaží aktualizovat a zdokonalovat své výrobky, aby si udržela přední místo na světovém trhu s tanečním sortimentem. ¹²⁴

Za výjimečnou značku Sansha shledávám díky jinému přístupu k výrobě obuvi, hledání nových technologií. Od ostatních značek ji odlišuje osobitý design, široké spektrum produktů, v němž nalezneme i nabídku bruslí a krasobruslařských kostýmů nebo spodního prádla.

Sansha

Obr. č. 20 Logo značky Sansha ¹²⁵

¹²³ Vlastní koláž z různých zdrojů

¹²⁴ Franck Duval of Sansha. [online]. [cit. 2014-05-06].

Dostupné z: <http://pointeshoebrands.wordpress.com/tag/franck-duval-of-sansha/>

¹²⁵ Dostupné z: http://static.dansephoto.com/ico/sansha_logo.jpg

4 ANALÝZA A ZÁVĚR Z NASTUDOVANÉ PROBLEMATIKY TANEČNÍHO POHYBU A OBUVI

Analýza byla prováděna pozorováním, prostřednictvím osobních konzultací s tanečnicí a lektory, ale i osobním zapojením do nácviku tanců vybraných skupin. Vedené hodiny byly dokumentovány videi a fotografiemi, z nichž spolu s informacemi od tanečnic probíhal vyhodnocovací proces pro návrhy.

Závěry a vyhodnocení pozorování a nabitých informací jsou shrnuty v každé kapitole pro danou skupinu tanců.

4.1 Skupina tanců - moderna, jazz a contemporary

Navštívila jsem několik vedených lekcí moderny, jazzu a contemporary dance, dokumentovala pohyb dolních končetin a nohou tanečnic fotografii a videi, a na základě pozorování a rozhovorů s jednotlivci jsem dospěla k závěru, že nejzatíženější místa chodidel jsou břicho palce a břicho hlavičky první zánártní kosti. Všichni účastníci tato místa měli mechanicky opotřebovaná, a protože jsou zkušenými tanečnicími, nikoliv začátečnicími, místa byla pokryta tvrdší kůží (mozoly). Při těchto tancích byl využit úplný pohybový rozsah nohy, tedy stoj na špičkách i propnutí ve vzduchu (plantární flexe), stoj na patách (dorzální flexe), abduktivní i adduktivní postavení – přechod ze stoje na plošce chodidla do vnitřních a vnějších stran, rotace těla po svislé ose právě na zmíněných exponovaných místech.

Rozmanitost zmíněných pohybů nohou a práce chodidel vyžaduje měkkost materiálu svršku a plynulý přechod mezi podešví a svrškem. Jelikož i tanečnicí často tančí s ponožkami nebo jejich variantou – ohrnutými jen na přední polovinu nohou, vhodná obuv by měla být co nejflexibilnější a nejprilnavější materiálem i střihem. Jistou výhodou, až nutností, by mohla být pružná fixace trojúhelníku – nártu, kleneb chodidla a kotníků/paty. Rozdělení podešve se zdálo východiskem k dosažení všech těchto požadavků na vhodnou obuv.

Pohyb při tanci byl plynulý, ačkoliv díky k synkopickým místům v hudbě se měnila i rychlost tance a v jeho závislosti docházelo k prudkému zastavení tanečnic na místě, či výskoku nebo otočkám. Z toho jsem usoudila, že by byla vhodná hladká podešev s vlasem (např. velur), aby podpořila rotační pohyby na břichu plošky nohy s dělením či brzdou plochou například ve formě materiálu s drsným povrchem zakomponovanou v podešvi hladké.

Obuv nabízená výrobcí taneční obuvi poskytuje zajímavá a různorodá řešení designu. Možná právě cena, která se pohybuje nad rámec přijatelnosti, jelikož ji tanečníci zničí během několika týdnů až měsíců, je důvodem, proč upřednostňují ponožky. Po průzkumu trhu jsem si uvědomila, že výhodou je nejen univerzálnost použití obuvi, jež neomezuje pohyb ani při změně stylu, ale i vztah tanečníka k obuvi, kterou by si oblíbil díky originálnímu designu.

4.2 Skupina tanců – pole dance a acro dance

Skupina pole a acro dance sdílí do jisté míry stejné požadavky na obuv, jako tanečníci moderny, contemporary a jazz dance. Co je odlišuje od předešlé skupiny je, že nejvíce využívají footundezy/taneční návlečky do půl chodidel, a to z důvodu největšího zatížení a tření v oblasti bříšek chodidel s tím, že především tanečníci/ce na tyči nemohou mít obuv, která by jim zakryla oblast nártu, kterou využívají jako třecí plochu pro šplh a taneční prvky na tyči.

Z pozorování nácviku nebo vedených hodin pole dance i s osobním zapojením jsem vyhodnotila, že je tanec velice náročný na svalstvo, vazy a šlachy celého těla. Zcela běžná jsou spálená místa v oblasti tření: nártu, bérce, boky trupu, spodní strana předloktí. Namáhané místo na nohou se ztvrdlou kůží se nacházelo na vnější straně bříška hlavice první zádní kosti, popřípadě bříško mezi palcem a ukazovákem, kvůli tahu materiálu uchyceného pouze mezi těmito dvěma prsty. Prvky, prováděné jen na jednu stranu tyče, zatěžují svalstvo dané poloviny těla, a proto je nutné se je naučit a provádět i na druhou stranu. Nezbytné je i zvyšování flexibility zad, aby nedocházelo k blokacím a zraněním.

Samozřejmě obuv, kterou tanečníci pole a acro dance nosí na trénink, se liší od soutěžní nebo pro vystoupení tím, že na trénink si mohou dovolit zakrýt větší část nohy, aby si nejrizikovější místa neporanili před soutěží, a proto využívají různé měkké textilní baletní piškoty, návleky do půlky bérce s protiskluznými plochami na nártu (u pole dance) a podobné obuvní doplňky.

4.3 Skupina tanců – zouk, jazz, acro dance

Pro tuto skupinu tanců je společné to, že mohou využívat nízký měkký podpatek. Ten totiž do jisté míry zajistí tlumení nárazů patní kosti po výskocích, dupnutí a prvků podobné-

ho charakteru. Taktéž je možnost využít obuv, díky opatku fixované paty, což by mohlo napomáhat stabilizaci nohy při akrobatických prvcích. De facto každý z vyjmenovaných tanců skupiny obsahuje více či méně takovýchto prvků. Při těchto tancích je zapotřebí do jisté míry skluznou podešev kvůli twistům a spinám.

Například zouk využívá obuv od baletních měkkých piškotů, přes tenisky typu sneakers s dělenou podešví pro streetové tance, až po kotníčkové boty pro smíšené bojové umění¹²⁶, které jsou speciálně uzpůsobené k boji v postoji i pro přechody boje na zem, poskytující komfort, oporu a neomezený pohyb nohou.

4.4 Doplnění analýzy informacemi o sportovní obuvi se společnými prvky

4.5 Shrnutí a zdůvodnění prováděné analýzy

Bezesporu je zapotřebí respektovat anatomii nohy a funkci při pohybu. Pochopit specifika jednotlivých tanců nebo skupin se společnými lokomočními prvky. Průzkum trhu byl nezbytný pro vytvoření originálního designu, nalezení nových možností, principů, řešení střihů a materiálů pro taneční obuv, přičemž zároveň zajistit běžné požadavky spotřebitelů na obuv, jako je například snadná údržba.

Podle přístupných informačních kanálů (internetu, pozorování tanečních nácviků a konzultací s tanečnicí, katalogů s taneční obuví, osobního odzkoušení obuvi pro všechny skupiny tanců) jsem vyhodnocovala nabitě vědomosti navržením vhodného designu.

Závěr z nastudované problematiky tanečního pohybu a obuvi byl nastíněn pro každou skupinu tanců v jednotlivých podkapitolách výše. Pomocí dostupných materiálů a možností jsem navrhla pro každou skupinu tanců konkrétní řešení a poté ve výrobním procesu i otestovala jejich účinnost.

¹²⁶ Mixed martial arts = je syntéza různých bojových stylů jako jsou například: muay thai (thajský box), savate (La canne-Francouzský box), taekwon-do apod. pro boj v postoji. Za nimi následují judo, zápas (řecko-římský a volný styl), sambo (ruský zápasnický styl z počátku 20. století podobný judu) pro zápasnickou techniku a pro přechody na zem a za nimi brazilské jiu jitsu pro boj na zemi - [online]. [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Mixed_martial_arts

Shrnu-li důvody, proč jsem se rozhodla vytvořit kolekci pro tyto tance, je to právě kvůli tomu, že jsem byla svědkem a mohla jsem si dané tance vyzkoušet a zjistit, kde má daná obuv „mezery v designu“; které aspekty by bylo možné rozvíjet po stránce vizuální, ale i funkční. Pokud zkoumáme obuv pro jistý okruh lidí či aktivity pouze po teoretické stránce, nikdy nedokážeme zjistit a cítit, co obuv dané oblasti vyžaduje. Důležité tedy bylo navštívit tanečnický klub na jejich trénincích a pozorovat a konzultovat problematiku v praxi.

Dalšími důvody bylo, vyjádřit své designéřské schopnosti skrze okruh mého osobního zájmu (tance), a spolu s nabitými zkušenostmi z obuvnické oblasti navrhnout kolekci, kterou by uvítali tanečníci široké sféry tanců a přispět i ke zlepšení obuvi po funkční stránce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 INSPIRAČNÍ SMĚRY

Při utváření představy jsem vycházela z barevnosti a vzorů afroamerické kultury, jejího zpracování různými světovými návrháři a také z posledních trendů v oblasti tanečního oděvu a obuvi. Inspiraci jsem hledala na webových portálech wgsn.com¹²⁷, pinterest.com¹²⁸, prostřednictvím life-stylových a módních časopisů, ale i na tanečních příležitostech.

Zajímavé poznatky přinesl i taneční veletrh tance Dance Life Expo, na kterém se setkávají tanečníci různých žánrů se svými vystoupeními, odborníci, učitelé a taneční celebrity, které zde mají specializované vedené tréninky. Brněnské výstaviště poskytuje této akci prostor pro stánky s tanečním zbožím, zastoupení zde měly všechny významné značky z taneční oblasti i včetně Tanečních aktualit.cz, kteří jsou otevřenou platformou, jenž chce umožnit širokou diskusi o tanečním a pohybovém umění v ČR.

Obr. č. 21 Tvorba Anity Quansah¹²⁹

Zaujala mě tvorba designérky specializující se na šperky Anity Quansah, módního designéra Stiaana Louwa a Kofiho Ansaha, pro jejich práci s africkými vzory, tvary a ba-

¹²⁷ Fashion Trend Forecasting & Analysis, světový lídr v oblasti prognóz módních trendů

¹²⁸ webová stránka, která svým uživatelům umožňuje zdarma vytvářet tematické kolekce obrázků či fotografií, vlastních nebo přístupných na internetu. Jedná se tedy o službu, která umožňuje online bookmarking (záložkování) obrázků

¹²⁹ Vlastní koláž fotek; Dostupné z: <http://www.themag.it/inspiration/2013/anita-quansah-london-spring-summer-2013.html>

revností. Především Louwova kolekce Spring Summer 2011 inspirovaná Nomády a Ansa-hova kolekce Haute Couture Spring Summer 2009. Představovaly odrazový můstek pro utváření představy a selekce podnětů.

Obr. č. 22 Spring/Summer kolekce Stiaana Louwa¹³⁰

Obr. č. 23 Kofi Ansah - kolekce Haute Couture Spring Summer 2009¹³¹

¹³⁰ Dostupné z: <http://theluxurylifestyleguide.wordpress.com/2011/09/30/weekend-look-nomadic-chic-by-dimitris-petrou-stiaanlou>

Obr. č. 24 Jevištní a tradiční Afroamerický tanec¹³²

Barevnost, ornamentálnost Latinské Ameriky a Afriky na mě velice zapůsobily i ve své tradiční formě. Do své kolekce obuvi jsem chtěla promítnout, alespoň střípek odkazující na bohatství jejich kultury, její neoddělitelné asociační spojení s tancem a jeho dynamikou, a také jejich oděvy plné vzorů.

Pro inspiraci nejen po vizuální stránce, ale i funkční, jsem vyhledala články o sportovní obuvi pro bojová umění, u které je kladen důraz na přizpůsobivost nohy v různých tělesných polohách a úkonech, dále o obuvi s podobnou konstrukcí svršku nebo úchytným systémem k noze jako u taneční obuvi, anebo o metodách a aparátech stabilizace nohy.

Obuv pro smíšená bojová umění se vyznačuje plynulým přechodem mezi svrškem a podešvemi, fixací a stabilizací v oblasti kotníků a bandážováním oblasti nártů, která tlumí nárazy kopů. Uzavírání této obuvi je ve většině případů prostřednictvím pružných pásků, omotaných kolem kotníku, s křížením na nártu. Některé formy obuvi mají charakter návleku, s polstrovaným nártem, obepínající nohu pomocí pružných pásků nad kotníkem, pod nártem a kolem prstů. Obuv bojovníků mnohdy připomíná spíše speciálně upravené a bandážované ponožky, s jednoduchým ačkoliv velice důmyslně propracovaným střihem. Do

¹³¹ Vlastní koláž fotek; Dostupné z: <http://www.vogue.it/en/shows/show/ss-2009-haute-couture/kofiansah/collection/218584>

¹³² Vlastní koláž fotek; Dostupných z: <http://www.womenzmag.com/entertainment/art-and-culture/tap-your-feet-on-african-american-cultural-dance/>

jisté míry inspirace pro vytvoření taneční obuvi mé kolekce vzešla i právě z designu obuvi pro boje.

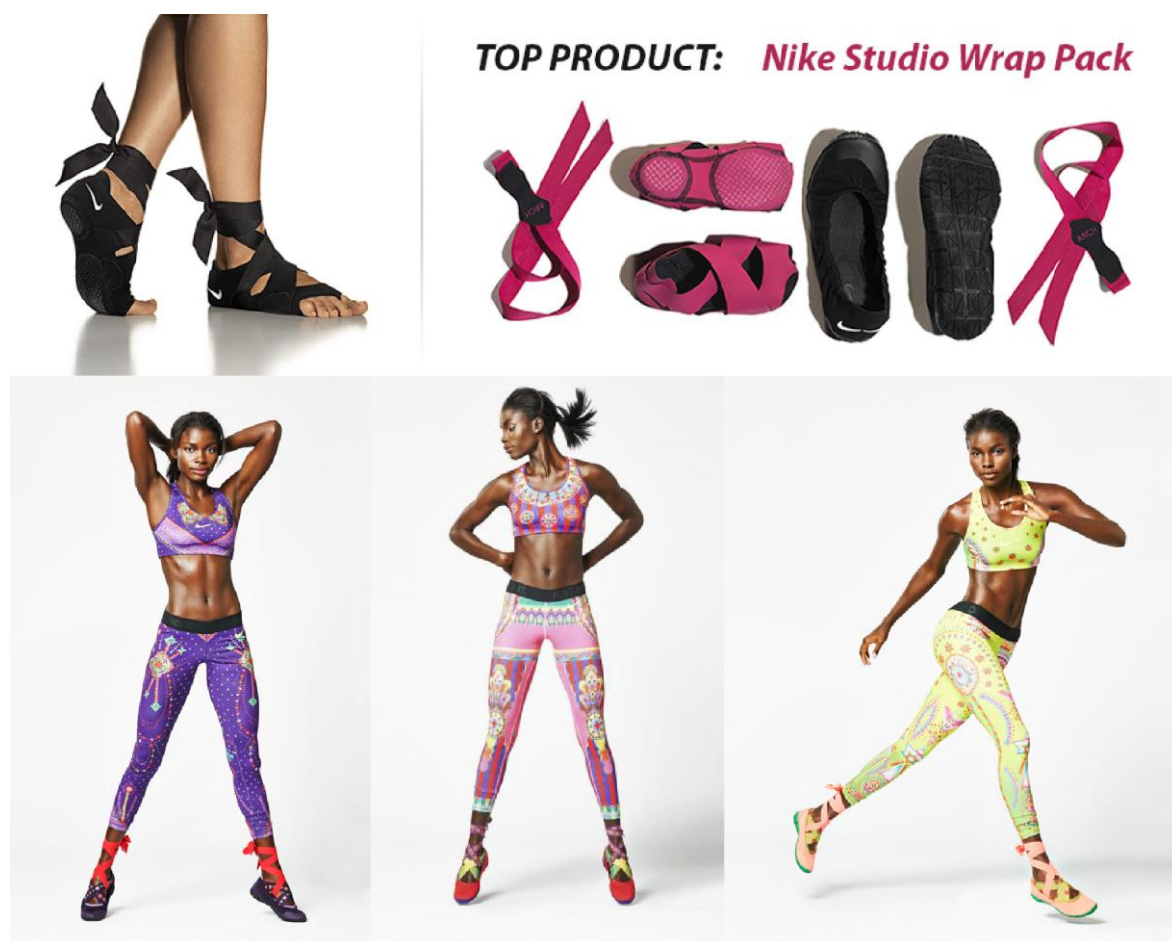

Obr. č. 25 Obuv pro smíšená bojová umění¹³³

Přínosnou oblastí, po stránce designu, se zdála i obuv navržená pro jógu, pilates nebo port de bras¹³⁴. Jednu z velice inovativních a inspirativních variant nabízí značka Nike s kolekcí tréninkové obuvi Nike Studio Wrap. Novinka jara 2013 Studia Wrap obsahuje několik produktů, které umožňují jejich vzájemnou kombinaci. Jedná se o obuv chránící chodidlo na exponovaných místech, stužky k variabilnímu upínání kolem kotníků a lýtek a ochranné obuvi s pryžovou podešví.

¹³³ Vlastní koláž z různých zdrojů

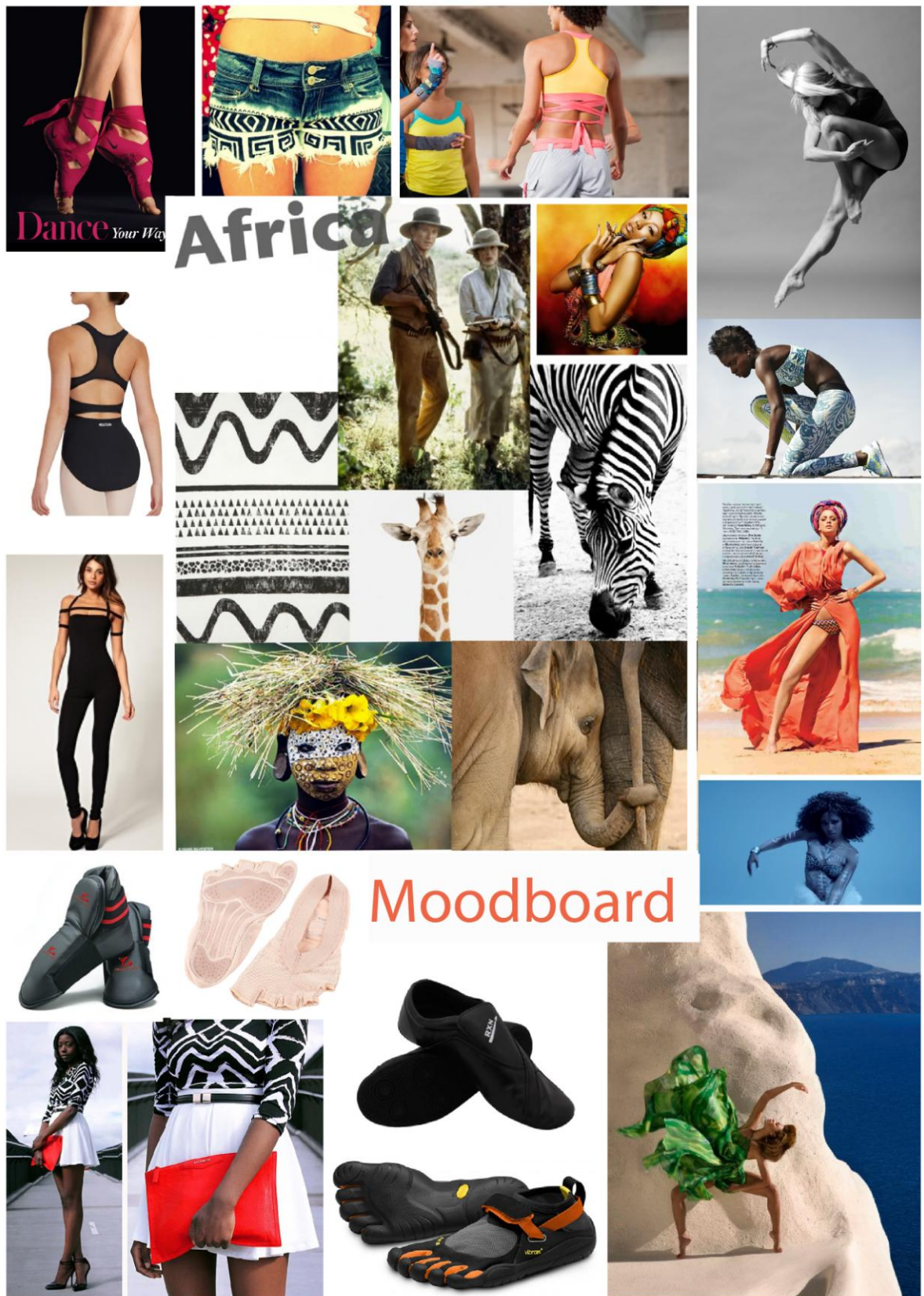
¹³⁴ cvičební program

Obr. č. 26 Kolekce Nike Studio Wrap¹³⁵

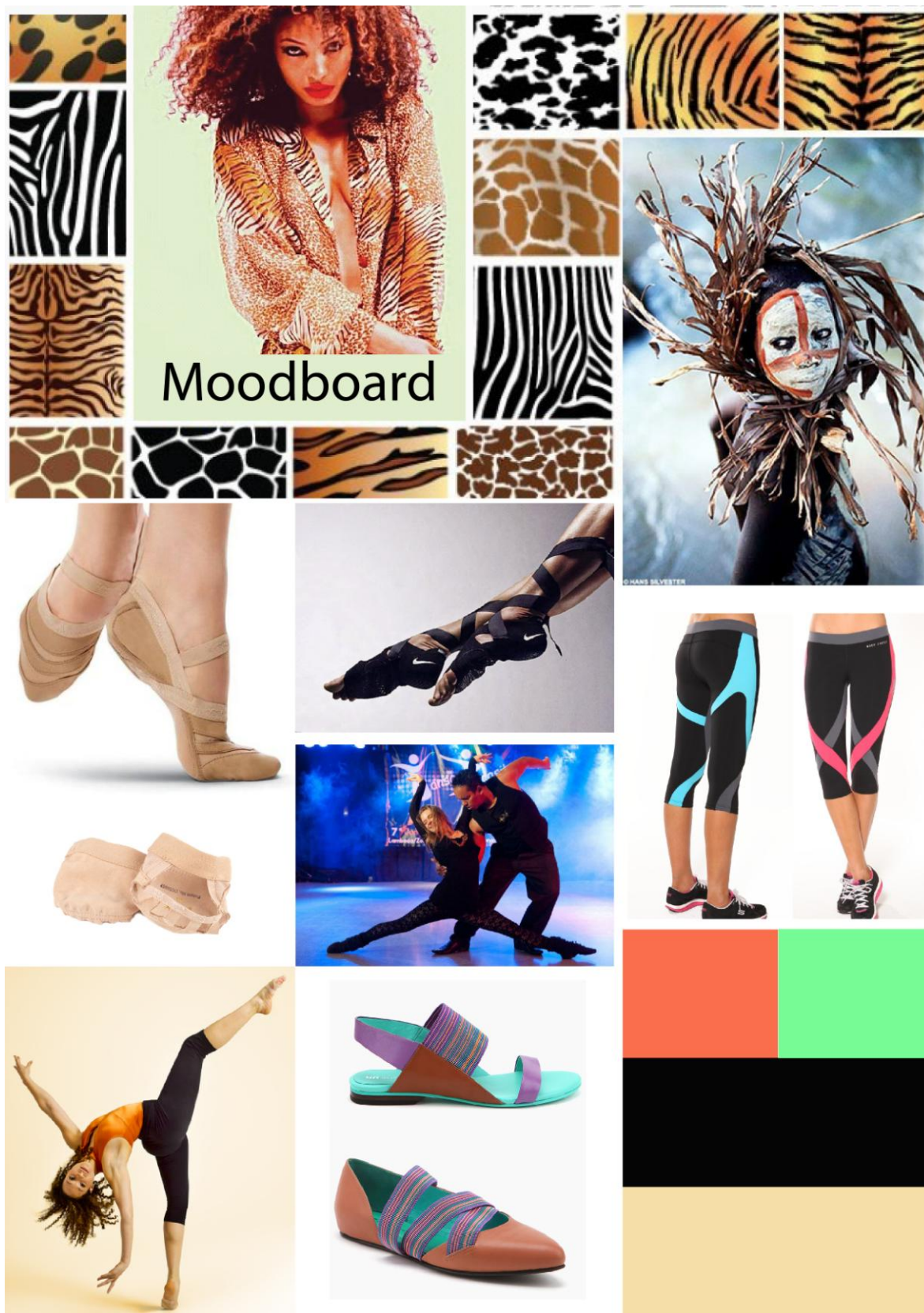
5.1 Moodboard

Vizuální stránku obuvi jsem si ujasnila na základě vytřídění inspiračních zdrojů do Moodboardů, díky nimž jsem si uvědomila preferovaný styl, vytvořila ucelenou představu, ze které jsem později vycházela při navrhování kolekce.

¹³⁵ Vlastní koláž z různých zdrojů, stejně tak i celostránkové moodboardy na následujících stránkách

Obr. č. 27 Moodboard 1

Obr. č. 28 Moodboard 2

5.2 Barevnost a vzory

Výběr základních dvou barev byl jasný téměř od úplného začátku. Za dominantní barvu jsem zvolila černou samotnou nebo v kombinaci s výrazným barevným akcentem, dále béžovou v různých odstínech, a to z důvodu splynutí s barvou pokožky nohou a vytvoření optické iluze bosých nohou. Ve světlé barevnosti bylo účelem chránit nohy, nikoliv poutat pozornost.

Kombinace základních barev s lososovo – oranžovou a mentolově zelenou přišla do úvahy až po hledání vhodného pružného materiálu k lemování okrajů obuvi. Původní myšlenkou byla kombinace černé s neonově žlutou, kterou jsem volila při předchozím semestrálním úkolu a v níž jsem našla svůj osobitý styl. Ovšem oranžovo-lososová více respektovala představu vizuálu podle Moodboardů.

5.3 Tvar, funkce a materiál

Při hledání vhodných tvarů obuvi, stříhů a materiálů mi byl nápomocný zmíněný portál WGSN, na kterém jsem našla spoustu informací o novinkách v oblasti hi-tech materiálů a studií o sportovní obuvi.

Jedna z mnoha studií, která mě zaujala, s názvem *Extreme protection: sports materials trend analysis*¹³⁶ pojednávala o zkoumání přínosu stříbrných vláken v oděvu a antibakteriálnosti materiálů využívaných pro sportovní oděvy. S rostoucím povědomím o zmíněné úpravě materiálů, stoupá i poptávka po výrobcích. Předmětem výzkumu však byla závadnost/nezavadnost přítomnosti stříbra v textilu v přímém kontaktu s kůží. Probíhající diskuze o bezpečnosti potvrdila nedávná studie výzkumníků z Hohensteinu s výsledkem, že účinky antibakteriálního oblečení nemají negativní dopad na floru a mikroklima pokožky. Průlomem v této oblasti je vytvoření antibakteriálního efektu textilií pomocí technologie obsahující peroxid vodíku schválený EPA¹³⁷. Nedávno byla zahájena Actipro™ Probiotic-

¹³⁶ By Anne Prah, WGSN, 18 August 2011, PRAHL, Anne. *Extreme protection: sports materials trend analysis* [online]. 18 August 2011 [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: www.wgsn.com

¹³⁷ US Environmental Protection Agency

ká úprava, jako alternativa k výrobkům na bázi stříbra, a která zároveň nabízí přírodní, bezpečný a efektivní řešení v boji proti bakteriím.¹³⁸ Výběr hi-tech materiálu se mi jevil nejen vhodný, ale i celkem lehce dostupný.

Obr. č. 29 X-Static technologie¹³⁹

Co se týče tvarů obuvi, velice inspirativní pro mě byla designérsky originální značka United Nude, která je též zahrnuta v Moodboardu 2.

Funkční stránku jsme řešili společně s vedoucí mé diplomové práce zvlášť. Měl se odvíjet od zařazení typu obuvi pro danou skupinu tanců se společnými požadavky. Velice důle-

¹³⁸ PRAHL, Anne. Extreme protection: sports materials trend analysis [online]. 18 August 2011 [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: www.wgsn.com

¹³⁹ Dostupné z: <http://www.picketthosiery.com/science-technology/>

žitá byla tedy osobní pozorování a konzultace přímo s tanečnicí, zpočátku více, nežli navrhování na papír bez praktických zkušeností.

Do jisté míry jsem vycházela ze zdánlivě nesouvisejících poznatků o dětské obuvi, kterou jsem se zabývala během předchozích semestrů. Především kvůli důležitosti zachování přirozeně kulatého tvaru paty obuvi.

Podměty, jakým směrem vyvíjet taneční obuv, jsem hledala u značek Nike s kolekcí Wrap, Adidas, Reebok, Bloch, Capezio, Sansha a dalších.

6 VÝBĚR MATERIÁLŮ

6.1 Nanospol s.r.o.

Obr. č. 30 Logo společnosti Nanospol, s.r.o.¹⁴⁰

Společnost Nanospol je výrobně-obchodní firmou, která spojuje výzkum a vývoj v oblasti nanotechnologií a vlastní technologicky vyspělou textilní výrobu s dlouholetou tradicí. Jsou specialisty na permanentně antibakteriální, tedy trvale bez-zápachové oděvy vyrobené z vysoce kvalitních, většinou polypropylenových přízí, obsahující nanočástice stříbra přímo ve vláknech.¹⁴¹

Přináší na trh a stále rozvíjí revoluční výrobky, mezi kterými vynikají termoizolační oděvy, antibakteriální úplety, spodní prádlo, funkční prádlo a také ponožky pod vlastními značkami NanoBodix® a NanoSox®. Všechny tyto produkty jsou vyrobeny v České republice a jejich vysoká užitná hodnota zajistí jejich dlouhodobé a bezproblémové používání.¹⁴²

6.1.1 Poskytnuté NanoBodix® AdvantAge materiály na podšívky

Úroveň nano-technologie v textilním průmyslu firmě Nanospol umožňuje vytvořit úplety a výrobky, které vykazují revoluční vlastnosti, těmi jsou permanentní antimikrobiální a antibakteriální funkce, tzn. dlouhodobé bezzápachové prostředí, a tím zaručený pocit hygienické čistoty, díky čemuž se nemusí po každém jednotlivém použití prát, jímž šetříme nejen peníze a čas, ale hlavně životní prostředí. Dále je materiál resistantní vůči mastnotě, olejům a kyselinám.¹⁴³

¹⁴⁰ Dostupné z: <http://www.nanospol.cz/kontakt/ke-stazeni>

¹⁴¹ Dostupné z: <http://www.nanospol.cz/kontakt/o-firme>

¹⁴² Dostupné z: <http://www.nanospol.cz/kontakt/o-firme>

¹⁴³ Dostupné z: <http://www.nanospol.cz/kontakt/o-firme>

Výhod poskytnutých materiálů jsem využila účelně za získáním lepších vlastností taneční obuvi. Tyto nenasákavé, pot odvádějící textilní materiály, se skvěle hodí jako podšívka do obuvi z mé kolekce. Jelikož její převážná část svršku tvoří taktéž textil, obuv lze prát, je prodyšná a podšívkové materiály odvádějí vodní páry od pokožky, čímž je zaručen lepší tepelný komfort a kůže zůstává suchá i při tak vysokých nárocích, jaké vyžaduje i taneč. Díky příměsi elastanu získává materiál pružnost.

K dispozici jsem obdržela několik druhů syntetických materiálů rozlišených podle procentuálního složení v několika základních barvách jako červená, černá, béžová a hnědá. Z těchto materiálů se ve firmě Nanospol dále šijí outdoorové a indoorové spodní a svrchní prádlo a oblečení dle typu aktivity. Jeden typ materiálu z vybraných pro mou diplomovou práci, konkrétně se složením PES + bavlna, byl použit i firmou Baťa na podšívku do vycházkové kožené obuvi.

Po úvaze jsem ze sortimentu Nanospol s.r.o. vybrala dva druhy úpletových materiálů, ve dvou základních barvách, tedy béžové a černé, které jsou nejžádanější pro výrobu taneční obuvi. Béžová barevnost vychází z filosofie tanečních neviditelných protektorů, sloužících proti mechanickému opotřebení chodidel nikoliv jako výrazná charakterová nebo jinak oči-poutající obuv. Černou barvou sice obuv na nohou přiznáváme, ale je kombinována právě s tanečními kalhotami, trikoty apod. ve tmavých barvách.

6.1.2 Vlastnosti a testování poskytnutých materiálů

Béžový textilní úplet se schopností sát a odvádět pot, a tím udržovat optimální teplotu pokožky v jejím prostředí obsahuje 50% polyesteru s antibakteriální úpravou a 50% bavlny. Byl použit právě na zmiňovanou obuv firmy Baťa jako podšívka. Tato textilie prošla úspěšným testováním na antibakteriální aktivitu pomocí agarové destičky, a dále na odolnost plošných textilií v oděru metodou Martindale, dle přiloženého protokolu.

Černý textilní úplet obsahuje 100% polypropylenu s obchodním názvem Still. Využívaný k výrobě termoprádla, především v podobě triček. Tento pot odvádějící materiál obstál v testování na stálobarevnost v potu v alkalickém a kyselém prostředí, dále v otěru za sucha a mokra a zjištění hodnoty PH vodného výluhu, která byla 5,7.

Materiály se mi tedy jevily jako vhodné kandidáty pro mou diplomovou práci jednak netradičně jako součást taneční obuvi, ale také z hlediska vytvoření nových možností využití těchto materiálů a upotřebení jejich funkce tam, kde je potřeba.

6.2 Další použité materiály

Jednoznačně jsem volila strečové, tedy úpletové materiály. Tomu jsem přizpůsobila i výběr usně, tedy jemnou kozinku, která je dostatečně tažná a přizpůsobivá povrchům. Jako mezipodšívku jsem použila jednostranně lepící úpletovou textilii pro zajištění stálé pružnosti vrchních i podšívkových materiálů. Lomená lemovací pruženka, jež doplňuje každý pár obuvi, plní jak okrasnou, tak i především užitnou funkci a to velmi důležitou. Začistila jsem s ní veškeré okraje, zachovala pružnost materiálů, ale obuv jsem pomocí jí i zdobila.

6.2.1 Vrchové textilní materiály

Složení všech vrchových materiálů je vesměs téměř totožné, jedná se o kombinaci polyesteru s viskozou či bavlnou a elastanem (u návlečků to je 100% polyamid). Převahu tvoří syntetické vlákno. Tyto materiály jsem zvolila z praktického hlediska, snadno se udržují, do jisté míry odpuzují nečistoty, zachovávají si stále stejný vzhled, tvar a barevnost, převážně nežmolkuje a nepohlcují tolik světlo, tedy mají jistý lesk a strukturu.

Vrchové materiály jsem vybrala v základních barvách béžová, černá. Obě textilie obsahují podobnou strukturu vazby pomocí výraznějšího útku nad osnovou, který vytváří podélné řádkování. Mají vyšší gramáž než běžné úpletové textilie, hodí se tedy více k použití na obuv než úplety tenké. Bohužel strečovou textilií žádná tažná useň nepředčí, a proto výběr textilu, ačkoliv je s ním – co se obuvi týče – těžké pracovat, byl jasný. Jeho skvělou vlastností je i prodyšnost, kterou taneční obuv vyžaduje kvůli zvýšené tělesné zátěži.

6.2.2 Vrchové usňové materiály

Použitá useň je kozinka, v lososově béžové a šedavě černé, převážně používaná jako podšívková. Avšak její vlastnosti předčily má očekávání. Ocenila jsem její nízkou tloušťku, tažnost, pórovitost (díky odstraněným chloupkům při výrobnímu zpracování usně), která zajistila prodyšnost a jemný, hebký omak. Navíc použité textilní barvy se na ní dobře fixovaly.

Lomená lemovací pruženka je díky svému lesku atraktivní součástí obuvi. Díky své tloušťce 0,8mm se s ní skvěle lemují i silnější vrstvy textilií, ale v plošném použití postrádala sílu v tahu a bylo ji zapotřebí zdvojit nebo dokonce skládat ve třech vrstvách.

6.2.3 Využití neoprénu na stélky

Neoprén je tvořen chloroprénovou¹⁴⁴ pěnou s uzavřenými póry, jedno- či oboustranně kaširovaný syntetickou pružnou tkaninou. Má velmi příjemné uživatelské vlastnosti: elasticita, ohebnost, a podle tloušťky i náraz tlumící schopnost. Pro mou kolekci jsem využila oboustranně kaširovaný neoprén, v tloušťce 3mm v černé barvě. Jeho nedostatkem je nedostatečná absorpce par a tekutin. Pro taneční obuv, ve které je noha vystavena nadměrnému energetickému výdeji a tedy i k nadměrnému pocení, nebylo možné použít tento materiál na celý svršek, ale pouze na stélku a popřípadě na půdování pro měkký došlap. Tím pádem získal i další plus, jelikož chrání proti chladu, udržuje nohu v teple před prochladnutím od země.

6.2.4 Spodkové materiály

Ze spodkových materiálů jsem využila velurovou useň a EVAc pro podpatky. Velur v barvě béžové, černé a oranžovo-červené, u které jsem odstínu dosáhla mořidlem, různých šířek podle použití na jednotlivých modelech z kolekce. Tento materiál se vyznačuje nízkou schopností tření. Výběr byl jednoznačný díky dostupnosti, výrobě z přírodních zdrojů (useň), a broušenému povrchu s krátkým vlasem kvůli specifikům taneční obuvi. EVAc v barvě černé a losovo-béžové (dosažení odstínu akrylovými barvami) byl vybrán pro jeho nárazy-tlumící vlastnost; právě díky své měkkosti, pro možnost ho pohodlně tvarovat broušením a v neposlední řadě kvůli nízké váze činící přibližně 0,30 g/cm³.

¹⁴⁴ Chloropren se používá na výrobu chloroprenového kaučuku polymerizací. Chloroprenový kaučuk je známější pod svou registrovanou známkou Neopren

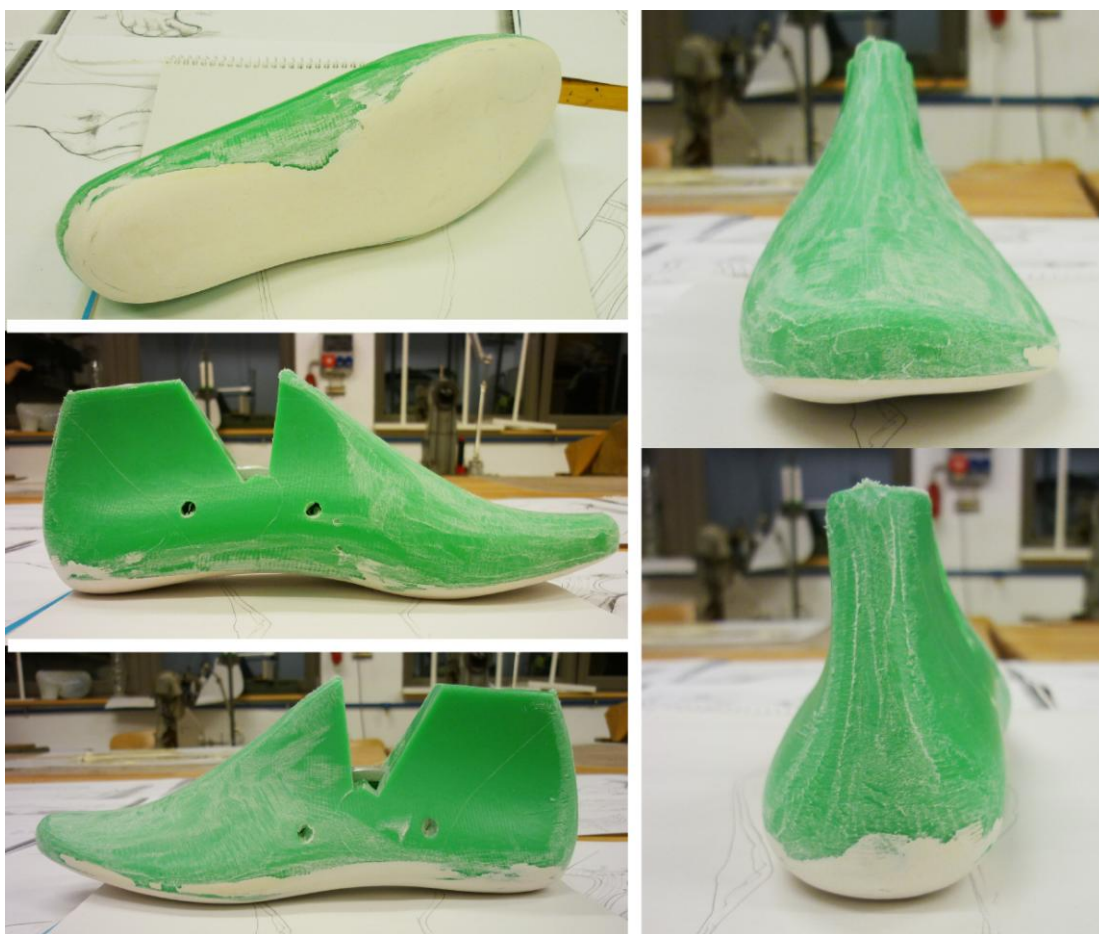
Chloropren. In: [online]. [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Chloropren>

7 OBLAST BĀDÁNÍ A NAVRŽENÁ ŘEŠENÍ

Oblastí bádání bylo hned několik. Správný tvar kopyta, stříhu, zajištění dostatečné flexibility obuvi pro neomezený pohyb tanečníků, hygieničnost a příjemný omak materiálu. Dále komfort, svoboda a jistota pohybu v obuvi za předpokladu dosažení atraktivity vizuální stránky obuvi.

7.1 Tvar kopyta

Prvním bodem bylo vyřešit tvar kopyta, jenž by co nejvěrněji kopíroval oblost paty a zajišťoval tak maximální pohodlí. Nejvhodnější volbou výběru kopyt byl typ balerína s nízkým, přibližně 1,5cm vysokým podpatkem a přijatelným celkovým tvarem ve velikosti 37. Špičky mírně protažené, ale s kulatou špičkou, dostatečně široké v oblasti obvodu prstních kloubů, ovšem s plynulým, avšak rapidnějším (oproti uzavřeným typům obuvi) snížením po bocích kopyt v místě obvodu prstních kloubů. Tato kopyta jsem dále upravovala tmelením v chodidlové a patní části, k dosažení co nejpodobnějšího tvaru lidské nohy.

Obr. č. 31 Úprava kopyt

Obr. č. 32 Kopyta po úpravě

7.2 Opatky a podpatky

V závislosti na kopytech jsme posléze s vedoucí práce řešily, zda použít opatek a popřípadě z jakého materiálu a jakým způsobem. Hledaly jsme alternativy k tradičním způsobům. V rámci zachování flexibility obuvi při tanečním pohybu jsme uvážily, že vhodné bude termoplastický opatek použít pouze v obuvi s podpatkem, kde splní funkci opory. Opatkem jsem tvarovala do výšky 5cm a uzavřela ho spojením spodních stran k sobě. Vznikla jakási pevná, přesto tenká skořápka k nasunutí mezi vrstvy vrchního a podšívkového materiálu. Pro pohodlí nohou v takto upravených výztuhách obuvi jsem obvodové hrany opatku zbrousila dotenka a vlepila jsem do něj neoprén. Variantou u světlé obuvi s podpatkem byl opatek nízký, pouze do výšky jednoho centimetru paty, ale se stejným principem jako u předchozích opatků.

V návaznosti na takto vytvořené opatky bylo žádoucí podtrhnout smysl těchto úprav. Obuv s opatkou jsem zasadila do podpatků, vybroušených do takzvaných vaniček, které kopírovali oblohu vytvarovaných opatků. Vznikl tak jakýsi „patní komplex komfortu“, jenž měl

dosáhnout pevné fixace na nohou spolu s jejich pohodlím a tlumením otřesů tanečního pohybu.

Obr. č. 33 Vybroušené podpatky, tvarované opatky a vkládání opatek při napínání

7.3 Střihy a materiál

U obuvi z kolekce, kde tyto opatky nefigurovaly, jsem navrhla jiná řešení fixace paty v botě. Nechala jsem se inspirovat kinesiotaingem¹⁴⁵. Jedná se o terapii moderní fyzioterapeutické techniky pomocí pružných samolepicích pásek aplikovaných na kůži klienta, která se například využívá u sportovců při prevenci úrazu před fyzickým výkonem nebo pomáhá udržet centrovanou polohu kloubů.

Na obuvi v černozelelé kombinaci a béžové bez podpatku jsem použila metodu upevnění nohy v botě pomocí pruženky, která se přes patu buď křížila, anebo se uzavírala do kruhu. Aby nápad správně fungoval, pruženka byla zesílena o další vrstvu a našita na

¹⁴⁵ <http://www.fyzioklinika.cz/metody/kinesiotaing>

svrchní a zároveň podšívkový materiál, aby se zabránilo krabacení nebo stažení patního dílce z paty.

Střihy se odvíjely v návaznosti od specifík daných tanců, tedy za předpokladu respektování potřeby nezakrytých ploch nohou, vyztužení/měkkost dílců, podpatky/dotyk s podložkou apod.

U všech párů z kolekce byl na stélku využitý neoprén. Ve většině případů (kromě jednoho páru) vycházel téměř z identického tvaru a postupu práce. Pro vytvoření vlastnosti paro-propustnosti jsem stélky opatřila otvory pravidelně rozloženými po celé ploše. Pro barevné doladění a zlepšení podmínek odvodu potu jsem u světlých párů použila podšívkový materiál s antibakteriální úpravou jako vnitřní stélku.

7.4 Podešve

Tvar podešví vycházel z dělení spodků obuvi na dvě části, špičku a patu. U černého páru bez podpatku jsem se snažila podpořit flexibilitu obuvi a pocit „druhé kůže“ dalším dělením v prostoru mezi kostmi článků prstů a bříšek kostí zánártních.

7.5 Problematika výrobního procesu

Z původního plánu šít obuv způsobem na obrácený šev sešlo. Toto řešení nevyhovovalo a nešlo jej univerzálně použít na všechny páry. Problém by totiž nastal v momentě, kdy zvolený velurový materiál (o různorodé síle 1,5 – 2,5 mm) na podešve by byl vtáčen dovnitř v důsledku jeho sešití se svrškem.

Zvolila jsem metodu klasického napínání technologii lepené obuvi, kdy je podešev ke svršku připevněna lepením. Zajištění tohoto spoje jsem pojistila prošitím podešve se svrškem do vzdálenosti, kam bylo možno došít. Tento výrobní způsob přinesl ovšem další problémy. S cílem vytvořit obuv, která by se smršťovala a natahovala podle pohybu nohy při tanci, nebylo možné napínat obuv úplně standardně. Stélka musela být zhotovena o 1 až 1,5 velikostního čísla kratší. Díky zvolenému neoprénu, bylo nutné jeho kraje olemovat. Pro zvýšení pružnosti do délky jsem mezi přední a zadní část stélky všila užší a širší pruženku než na svršky. Takto připravené stélky jsem natahovala na kopyto a zahájila proces výroby, nebo ho bylo potřeba rozložit na etapy; napínání přední části obuvi a po vyzutí oné části pokračovat napínáním části zadní.

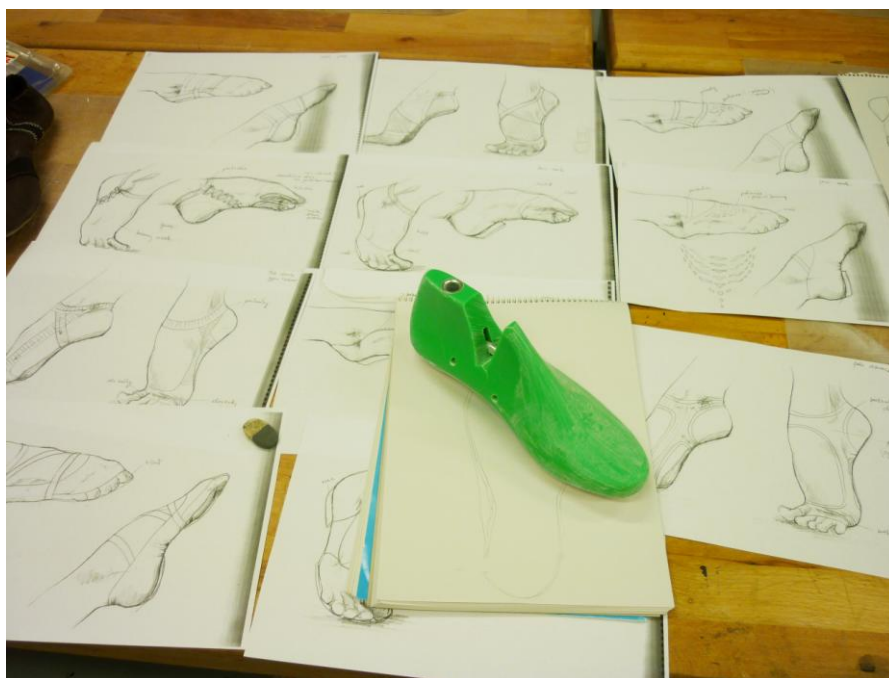
8 DESIGN A REALIZACE MODELŮ

V rámci tvorby kolekce, stěžejním bodem bylo vytvořit vyhovující tvar kopyta pro komfort nohou tanečnicků. Poté podle rozřazení tanečních stylů do skupin se společnými požadavky, navrhnout odpovídající design. V cestě hledání po přijatelném a funkčním střihu vznikala vizuál jednotlivých párů v kolekci. Kolekce není přehlídkou posledních trendů módního světa, nýbrž spojením nároků tanečního pohybu a specifčnosti jeho stylu s funkcí za dosažení co nejatraktivnějšího vzhledu obuvi.

Veškerá obuv z kolekce je určena pro indoorové aktivity na tanečních površích, převážně k tréninkovému užití, ale i k vystoupením. Tomu byl přizpůsoben i odpovídající design.

8.1 Návrhy

Proces navrhování se velice rychle vyvíjel a první návrhy se proměňovaly v závislosti na praktických zkušenostech, konzultacích s tanečnicí a práci s materiálem. Design jsem uzpůsobovala typovému rozřazení tanečních stylů. Po utvoření konečné představy o tvaru, jsem navrhla několik barevných variant, ze kterých jsem posléze jednu vybrala. V důsledku šlo o kombinaci černé nebo béžové s výraznější barvou, anebo ponechání návrhu v jednobarevném vizuálu.

Obr. č. 34 Navrhovací proces

Kresby vývoje navrhování budou doloženy k nahlédnutí v samostatné složce. Návrhy barevných variant zhotovené obuvi jsou vloženy v přílohách.

8.2 Logo

Dlouhou dobu jsem měla na paměti, kdy využít vhodného spojení reprezentativního loga s vlastním designem. Vytvořené logo na půdě univerzity jsem aplikovala na podešve předních částí podešví pomocí laserové technologie *gravírování*¹⁴⁶. Vyzkoušela jsem jeho podobu na všech použitých velurových materiálech a v každém případě autorská značka vypadala velice dobře a viditelně. Použila jsem ho i na vytvoření vizitek ze stejného materiálu, jimiž bych etiketovala své výrobky.

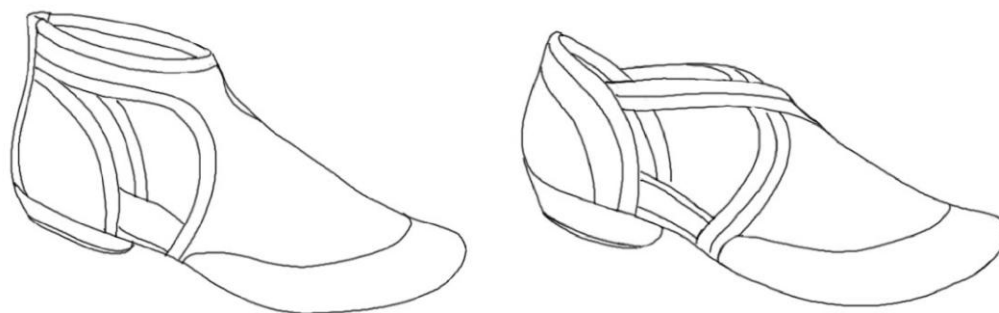

Obr. č. 35 Barevné varianty vlastního loga

8.3 Technologické nákresy a technologický popis modelů a výroby

Kolekce se dá rozdělit do třech linií, podle požadavků jednotlivých skupin tanců (viz 4. kapitola), kdy každou dvojici spojují stejné vizuální i funkční prvky.

¹⁴⁶ Gravírování pomocí laserové technologie představuje dokonalé propracování gravírovaného nápisu či grafiky, jak po technické, tak i po estetické stránce. Tato moderní laserová technologie je založena na odpaření materiálu nebo barvy do hloubky v řádu mikrometrů. Laserovým gravírováním je možno vytvořit do povrchu materiálu plastický ornament, nápis či logo. Hloubka gravírování je až do 1 mm.

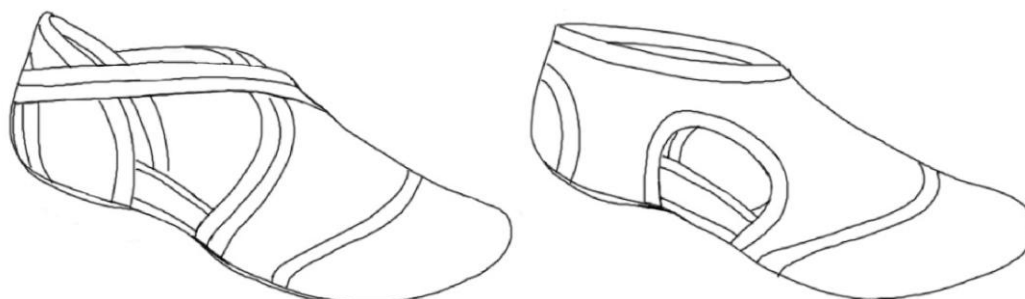
Obr. č. 36 Technický náčrt modelu 1 a 2

Do první skupiny řadím dva páry obuvi s podpatkem. Model č. 1 a 2 jsou polobotkového typu, s elastickým textilním svrškem, okraji lemovanými pruženkou (s prošitím pružným stehem), usňovou špičkou, vyztuženou patou a nízkým podpatkem vybroušeným do tvaru „vaničky“. Tento typ obuvi je navržen pro skupinu tanců zouk, jazz a acro dance, a dalším charakterově podobným tancům.

Model č. 1 je zhotovený v béžových odstínech. Přední dílec s našitým usňovým dílcem lemující obvod prstů je spojen s patním dílcem pomocí pásek, vedených kolem kotníků k patě. Tyto pásy překrývá patní usňový pruh, v krajích prošitý, vedený středem paty směrem do podpatku. Patní dílec ve výšce sedmi centimetrů je vyztužen termoplastickým opatkem do výšky 1,5 cm, vypolstrovaný neoprénem, tvarovaným do oblého tvaru podle kopyta, spojeného na spodní části vnitřku obuvi. Podpatek je vybroušen do tvaru respektující oblost paty tak, aby uzavíral a rámoval patní dílec. Stélka z neoprénu je opatřena dírkami a potažena antibakteriálním materiálem pro vyšší hygieničnost a lepšímu odvodu potu. Spodek obuvi je opatřen předním, v okrajích prošitým, a zadním dílcem velurové podešve s vlastním logem.

Model č. 2 má konstrukčně velice podobný vzhled. Rozdíly tvoří černá barevnost s oranžovo-lososovým akcentem ve formě pruženky a mořených podešví, dále vzor, kterým jsou opatřeny po okrajích prošité usňové dílce, použitý na špičce obuvi a kolem patní části, jenž je našit do oblouku, podél okrajů patního dílce. Vzor by měl asociovat africké motivy, prostou africkou malbu, vlnící se horký vzduch, a také dynamiku tanečního pohybu. Vzory jsou vytvořeny barvou na textil, která se osvědčila na vzorcích usně, fixována působením tepla. Přední dílec je protažen asi do dvou třetin nártu, z něho vycházející pruženky směrem k patě, kde jsou přichyceny pod usňovým dílcem. Zároveň začišťují okraje přední části obuvi. Výztuha prostřednictvím termoplastického opatku v patě sahá do výšky 5 cm. Vybrou-

šený podpatek oválného tvaru je po okrajích 1,8cm vysoký a rámuje patní dílec. Vnitřní neoprénovou stélku opatřenou dírkami lemují pruženka oranžového odstínu. Stejně jako u předchozího modelu jsou podešve oblých tvarů opatřeny v přední části logem.

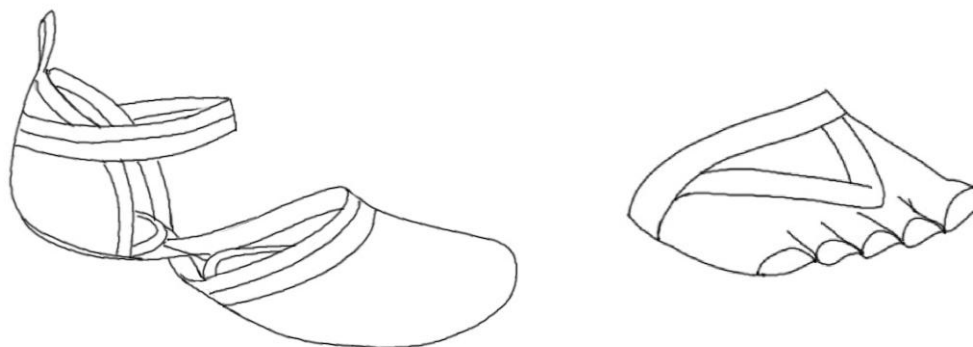

Obr. č. 37 Technologický náčrt modelu 3 a 4

Model č. 3 a 4 vychází z požadavků tanců skupiny zahrnující modernu, jazz a contemporary dance. Charakterově podobnými rysy, které oba typy vytvořených modelů spojuje úplná absence podpatku, nízký, pod kotník sahající střih, stejný tvar stélky a pruženka našitá v oblasti prstních kloubů předního dílce. Střihy byly navrženy na motiv kinesiotapingu, stahují místa, kde je zapotřebí fixovat obuv těsně k noze.

Model č. 3 stříhově vychází z modelu č. 2. Vytvořen ze stejného svrchního i podšívkového černého materiálu je lemován pastelově zelenou pruženkou, která lemují okraje předního dílce a vychází z něj směrem k patě, uchycena na jejích stranách v oblasti pod kotníky. Motiv křížení na nártu se opakuje i na patě, kde je přišit skrze všechny materiály.) Spodek obuvi je opatřen podešvemi oblého tvaru z velurové usně.

Model č. 4 v béžových odstínech typově vychází ze střihu modelu č. 1, odlišuje se širším předním dílcem v nártové části a také tím, že je vytvořen z jednoho dílce, sešitého na středu paty. Na bocích obuvi jsou oblé otvory, lemované pruženkou. Taktéž je začištěn i horní okraj sahající těsně pod kotníky. Na patě je do oblouku našitá pruženka, která má za úkol zvýšit přilnavost patní části obuvi k noze. Stélka lemovaná pruženkou je opatřena materiálem, použitým i v podšívce. Podešev patního dílce je prošita skrze všechny vrstvy obuvi. Přední část podešve je lepená.

Obr. č. 38 Technologický náskres modelu 5 a 6

Model č. 5 a 6 v jednobarevné černé byly navrženy a vytvořeny pro skupinu pole dance a acro dance. Vzhledově a účelově se naprosto liší od předchozích modelů. V zásadě odkrývají více místa nohy.

Model č. 5 zásadní změnou oproti předchozím modelům je dělená stélka. Na čelní část stélky je napnutý přední dílec, začištěný celou šířkou rozložené pruženky, která je prošita zdobným pružným stehem, a jenž je protažena k spodní části patního dílce. V místě dělení stélky se pruhy pruženky, vycházející z vykrojeného kulatého dílce předního dílce, kříží a její konce jsou vsity mezi stélku a svršek zadní části obuvi. Na patní dílec, sahající do výšky 6,5 cm, je našit pás pruženky po celém jeho obvodu, vychází po obou bocích pod kotníčky směrem od nártu a uzavírá se v kruhu na středu paty, kde je překryt páskem pruženky, který slouží jako poutko pro snadnější nazouvání. Podešev přední části je dělena na dvě části v místě ohybu prstů a prošita stejně jako část zadní se stélkou a svrškem patního dílce.

Model č. 6 má podobu návlečků, nazývaných též jako footundezy. Střih kopíruje nohu, na jedné straně ukončen v polovině nártu na plocho prošitou pruženkou, na straně druhé je sešitý mezi prsty s otvory pro jejich konečky. Vrchní část je zdobena našitou pruženkou do tvaru V, na spodní stranu návleku je našitá podešev kopírující oblast bříšek zánártních kostí chodidla, doplněná o logo bez textové části.

8.3.1 Dodatek k postupu práce

Všechny dílce byly vyztuženy pružnou mezipodšívkou pomocí nažehlení, pro zafixování tvaru obuvi. Okraje každého páru, kromě prstní části modelu 6, olemována a prošita pružným zdobným stehem. Dosažení co nejvyšší přilnavosti obuvi k noze, bylo vytvořeno postupným natahováním pruženky při šití vůči ostatním vrstvám materiálu.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo navrhnout a vytvořit kolekci funkční taneční obuvi s univerzálnějším využitím pro daný okruh tanců za předpokladu zmapování specifčnosti a nároků na taneční obuv a pochopení činnosti nohou při tanečním pohybu.

Tanečníci, kteří obuv testovali, hodnotili kladně jak vizuál, tak i požadavky po funkční stránce, které obuv měla splňovat.

Byly zde popsány a rozebrány veškeré důležité informace a souvislosti týkající se tématu teoretické části, vysvětlen celkový proces výzkumu, navrhování a výroby kolekce části praktické

Výsledkem diplomové práce je kolekce pěti párů taneční obuvi pro moderní tance. Všechny páry jsou zhotoveny podle požadavků tanečnic a tanečníků tak, aby korespondovaly se zásadami zdravotně nezávadného obouvání a vycházely z nabitých poznatků v průběhu výzkumu.

Spolupráce a využití materiálu společnosti Nanospol s.r.o. přinesla nové uplatnění textilií s antibakteriální úpravou a dostala spokojenosti jak z mé, tak ze strany firmy. Věřím, že toto spojení ponese ovoce i v budoucnu, ať už po stránce reprodukce mé kolekce nebo minimálně rozšíření možností užití hi-tech materiálů.

Práce a výzkum v této oblasti mě velice naplňovala a ráda bych v této specializaci pokračovala. Osobní vytyčení cíle projít si procesem výroby tanečního typu obuvi a proniknout do tohoto odvětví působnosti se mi úspěšně podařil a obohatil o mnohé zkušenosti jak ve způsobu přemýšlení o produktu, ale i v cestě navrhování v reakci na konkrétní problémy a požadavky spotřebitelů. Nacházím hlubokou pravdu ve větě, že proces je mnohdy důležitější než výsledek. Pevně doufám, že vytvořená kolekce taneční obuvi pro moderní tance najde své uživatele.

Ráda bych vytvořenou kolekci doplnila o další varianty obuvi, ale navrhla k nim i zajímavý oděv a obal, jenž by ucelil produkt pro následný prodej taneční populaci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Ballroom, Boogie, *Shimmy Sham, Shake: A Social and Popular Dance Reader*. Julie Malnig. Edition: illustrated. University of Illinois Press. 2009. ISBN 9780252075650.
- [2] BAŽANT, Břetislav, Mudr. *Úvod do nauky o lidském těle pro tanečnický*. Praha 1, Jungmanova 15: Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, 1962
- [3] Boross, Bob. "All That's Jazz." *Dance Magazine*. Aug. 1999: 54. Web.
- [4] Craine, Debra, and Judith Mackrell. *Oxford Dictionary of Dance*. 2nd Ed. New York: Oxford University Press, 2010. Print. p 238
- [5] FELIKSDAL, Benjamin a [photogr.: Remko Barendregt ... et]. AL]. *Modern jazz dance "jazz, rhythm, body and soul": introducing modern jazz dance*. Amsterdam: Bekebooks, 2004. ISBN 90-807-6994-0.
- [6] FORDHAM, John, Sonny ROLLINS a Jiří STIVÍN. *Jazz*. Překlad Petr Dorůžka, Markéta Cukrová. V Praze: Slovart, 1996, 216 s. ISBN 80-858-7199-8.
- [7] Frank Cullen, Florence Hackman, Donald McNeilly (2007). *Vaudeville, Old and New: An Encyclopedia of Variety Performers in America*. Routledge. p. 239. ISBN 0-415-93853-8.
- [8] JANOCH, Aleš, Mgr. (sdělení prostřednictvím emailové adresy) *Rehabilitace Napajedla, Podzámčí 240, Napajedla*, 28. 3. 2014.
- [9] Jack Cole: *Jazz* (documentary). Dance Films Association. Retrieved 9 May 2011.
- [20] LAMBERSON, Jim. *Acro Dance as defined by the Competitive Dance Industry*. 2008.
- [31] NÁVRATOVÁ, Jana a Roman VAŠEK. *Tanec v České republice : definice, historie, financování, legislativa, sociální problematika, školství, reflexe oboru*. Praha: Institut umění, Divadelní ústav, c2010, 239 p. ISBN 978-807-0082-416.
- [42] NEWTON, Francis. *Jazzová scéna*. Praha: Editio Supraphon, 1973, 394 s.

- [53] VAŘEKA, Ivan a Renata VAŘEKOVÁ. *Kineziologie nohy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, 189 s. Monografie (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4424-323.
- [64] VESELÝ, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vydání (nový dotisk 2012). 440 pages. ISBN 80-903-9735-2.

Elektronické zdroje:

- [15] *Can Pole Dancing Make Leap From Strip Bars to Olympics?*. [online]. [cit. 2014-04-8]. Dostupné z: <http://abcnews.go.com/International/stripteases-bars-pole-dancing-olympic-sport/story?id=12362142>
- [76] *Ballet history*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: www.contemporary-dance.org/ballet-history.html
- [87] *Bloch history*. [online]. [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.blochshop.co.uk/bloch-history>
- [98] Boross, Bob. "All That's Jazz." *Dance Magazine*. Aug. 1999: 54. Web.
- [109] *Capezio story*. [online]. [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.capezio.com/about/capezio-story/>
- [20] *Contemporary dance history*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>
- [21] *Difference Between Modern and Contemporary Dance*. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.differencebetween.com/difference-between-modern-and-vs-contemporary-dance/>
- [22] *Franck Duval of Sansha*. [online]. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://pointeshoebrands.wordpress.com/tag/franck-duval-of-sansha/>
- [23] Hayes, Hannah. "Educators Make a Case for Keeping the History Alive in the Studio." *Dance Teacher*. Sep. 2009: 58. Web.
- [24] *History*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/contemporary-dance-history.html>
- [25] *Jazz*. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jazz>

- [26] Kontakt ke stažení [online]. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.nanospol.cz/kontakt/ke-stazeni>
- [27] Kontakt o firmě [online]. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.nanospol.cz/kontakt/o-firme>
- [28] *Mixed martial arts* [online]. [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Mixed_martial_arts
- [29] *Modern dance history*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.contemporary-dance.org/modern-dance-history.html>
- [30] NAVRÁTILOVÁ, Eva. *Současný tanec v České republice z pohledu kulturního managementu*. Brno, 2009. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/104352/ff_m/. Magisterská diplomová práce. Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Management v kultuře. Vedoucí práce Mgr. Jana Horáková, Ph.D.
- [31] PETR, Jaroslav, Bc. *Diagnostika stavu nožní klenby a chodidla prostřednictvím systému emed*. Brno, 2010. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/102322/fsps_m/. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie. Vedoucí práce Mgr. Martin Zvonař, Ph.D.
- [32] PRAHL, Anne. Extreme protection: sports materials trend analysis [online]. 18 August 2011 [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: www.wgsn.com
- [33] *Segmenty a těžiště*. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/1451/e-learning/kineziologie/elportal/pages/segmenty_teziste.html
- [34] *StreetSwing Dance History: The Crackerjacks*. 2008.
- [35] *Studie I.P. Pavlova označující fyziologický základ pro automatizaci dovedností*; Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_Petrovi%C4%8D_Pavlov
- [36] *Synkopický rytmus*; Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Synkopa>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 Dobová fotografie taneční choreografie Teda Shawna z roku 1914.....	14
Obr. č. 2 Ukázka Contemporary dance.....	18
Obr. č. 3 Jazzové tance	22
Obr. č. 4 Ukázka obuvi pro jazzové tance	24
Obr. č. 5 Zouk	25
Obr. č. 6 Ukázka obuvi využívané pro zouk	27
Obr. č. 7 Pole dance.....	27
Obr. č. 8 Ukázka <i>footundez</i> neboli <i>foot thongs</i> značky Grishko (vlevo) a Capezio	30
Obr. č. 9 Ukázka acro obuvi jazzového typu	32
Obr. č. 10 Acrobatický tanec	33
Obr. č. 11 Anatomické rozdělení kostí nohy.....	36
Obr. č. 12 Anatomie nohy – kosterní, kloubní, vazové a svalové spojení.....	37
Obr. č. 13 Klenba nohy v závislosti svalů dolní končetiny.....	38
Obr. č. 14 Segmenty těla.....	41
Obr. č. 15 Těžiště těla při pohybu	42
Obr. č. 16 Logo značky Bloch	47
Obr. č. 17 Jacob Bloch.....	48
Obr. č. 18 Salvatore Capezio a logo značky	50
Obr. č. 19 Dělená podešev, vlevo plátňové piškoty, vpravo s výztuhou špice	51
Obr. č. 20 Logo značky Sansha.....	51
Obr. č. 21 Tvorba Anity Quansah.....	57
Obr. č. 22 Spring/Summer kolekce Stiaana Louwa.....	58
Obr. č. 23 Kofi Ansah - kolekce Haute Couture Spring Summer 2009	58
Obr. č. 24 Jevištní a tradiční Afroamerický tanec.....	59
Obr. č. 25 Obuv pro smíšená bojová umění	60
Obr. č. 26 Kolekce Nike Studio Wrap.....	61
Obr. č. 27 Moodboard 1	62
Obr. č. 28 Moodboard 2	63
Obr. č. 29 X-Static technologie.....	65
Obr. č. 30 Logo společnosti Nanospol, s.r.o.....	67
Obr. č. 31 Úprava kopyt	71

Obr. č. 32 Kopyta po úpravě.....	72
Obr. č. 33 Vybroušené podpatky, tvarované opatky a vkládání opatků při napínání	73
Obr. č. 34 Navrhovací proces.....	75
Obr. č. 35 Barevné varianty vlastního loga	76
Obr. č. 36 Technický náčrt modelu 1 a 2.....	77
Obr. č. 37 Technologický náčrt modelu 3 a 4.....	78
Obr. č. 38 Technologický náčrt modelu 5 a 6.....	79

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: NÁVRHY REALIZOVANÝCH MODELŮ 1 a 3

PŘÍLOHA P II: NÁVRHY REALIZOVANÉHO MODELU 2, VARIACE BAREV A VZORŮ

PŘÍLOHA P III: NÁVRHY REALIZOVANÝCH MODELŮ 4, 5, 6

PŘÍLOHA P IV: FOTOGRAFIE REALIZOVANÝCH MODELŮ 1 a 2

PŘÍLOHA P V: FOTOGRAFIE REALIZOVANÝCH MODELŮ 3, 4, 5, 6

PŘÍLOHA P VI: FOTOGRAFIE TANEČNÍ FIGURY V OBUVI

PŘÍLOHA P VII: FOTOGRAFIE TANEČNÍCH FIGUR V OBUVI

PŘÍLOHA P VIII: FOTOGRAFIE TANEČNÍCH FIGUR V OBUVI

PŘÍLOHA P I: NÁVRHY ZHOTOVENÝCH MODELŮ 1 A 3

**PŘÍLOHA P II: NÁVRHY ZHOTOVENÉHO MODELU 2, VARIACE
BAREV A VZORŮ**

PŘÍLOHA P III: NÁVRHY ZHOTOVENÝCH MODELŮ 4, 5, 6

PŘÍLOHA P IV: FOTOGRAFIE REALIZOVANÝCH MODELŮ 1 A 2

PŘÍLOHA P V: FOTOGRAFIE REALIZOVANÝCH MODELŮ 3,4,5,6

PŘÍLOHA P VI: FOTOGRAFIE TANEČNÍ FIGURY V OBUVI

PŘÍLOHA P VII: FOTOGRAFIE TANEČNÍCH FIGUR V OBUVI

PŘÍLOHA P VIII: FOTOGRAFIE TANEČNÍCH FIGUR V OBUVI

